A nonprofit szervezetek adózása

(Közzétéve: 2024.01.25.)

Ez az információs füzet a nonprofit szektorban tevékenykedő jogi személyek, egyesületek, köztestületek, alapítványok adózásával kapcsolatos átfogó szabályokat, valamint a közhasznú, illetve a közhasznú besorolással nem rendelkező nonprofit szervezetek közötti adózási különbségeket tartalmazza.

Tartalomjegyzék:

Bevezető 3
1. Szervezeti jogi kérdések, számviteli szabályok 4
1.1. Bejelentkezés 4
1.2. Könyvvezetés, beszámolókészítés 5
1.3. Könyvvizsgálati kötelezettség 7
1.4. Nyilvánosságra hozatal, letétbe helyezés, közzététel 7
1.5. Gazdálkodás 8
1.6. A közhasznú jogállás 9
2. Taokötelezettség 10
2.1. Alap- és vállalkozási tevékenység, a társasági adóalap meghatározása 11
2.2. Kedvezmények 14
2.2.1. A közhasznú szervezetet megillető kedvezmény 14
2.2.2. A közhasznú besorolással nem rendelkező szervezetet megillető kedvezmény 17
2.2.3. A támogatót megillető kedvezmények 18
2.2.3.1. Az adományozó kedvezménye 19
2.2.3.2. Adományozónak nem minősülő támogató kedvezménye 20
2.3. Az adóalap megállapításának további, sajátos esetei 22
2.4. A társasági adó megfizetése, bevallása 22
3. Speciális szja-szabályok 23
3.1. Általános szabályok 23
3.2. Speciális rendelkezések 23
3.2.1. Bevételnek nem minősülő szolgáltatás 24
3.2.2. Nonprofit szervezetek által adómentesen nyújtható juttatások 24
3.3. Reprezentáció, üzleti ajándék 25
3.4. Rendelkezés az adó 1 százalékáról 26
4. Áfakérdések 26
4.1. A nonprofit szervezetek áfaalanyisága 26
4.2. Az áfaalany nonprofit szervezetek 28
4.3. A nem áfaalany nonprofit szervezetek egyes adókötelezettségei 34
4.3.1. Termék Közösségen belüli beszerzése 34
4.3.2. A termék importja 35
4.3.3. Külföldről történő szolgáltatás-igénybevétel 36
4.3.4. Bevallási és összesítőnyilatkozat-tételi kötelezettség 36
4.4. Adóvisszatérítés kérelemre 37
5. A társadalombiztosítás vonatkozó előírásai 38
5.1. Bejelentési kötelezettség 38
5.2. Nyilvántartási kötelezettség 40
5.3. Járulékbevallás és -befizetés határideje 42

törölt: 1
törölt:
törölt:
törölt: 2
törölt: 2
törölt: 2
törölt: 27
törölt: 2
törölt: 3
törölt: 3
törölt: 3
törölt: 3
törölt: 39
törölt: 3

6. Szochokötelezettség 44
7. Illetékmentesség 44
8. Egyebek (rehabilitációs hozzájárulás, környezetvédelmi termékdíj, vám) 46
8.1. Rehabilitációs hozzájárulás 46
8.2. A környezetvédelmi termékdíj 46
Termékdíjköteles termék: 47
8.3. A behozatali vámeljáráshoz kapcsolódó tudnivalók 48
8.3.1. Általános szabályok 48
8.3.1.1. Szabad forgalomba bocsátás 48
8.3.1.2. Az EORI-szám 49
8.3.1.3. Képviselet 49
8.3.2. Speciális rendelkezések 50

Bevezető

A nonprofit szervezetek

- az egyesületek,
- alapítványok (civil szervezetek),
- köztestületek és
- közalapítványok[1]

Az **alapításukra, működésükre vonatkozó legfontosabb szabályok**at a Ptk.[2] és az Ectv[3]. határozza meg.

A nonprofit szervezetek az egyes adókötelezettségekről rendelkező adótörvények és a számviteli törvény[4] hatálya alá tartozó **gazdálkodók, jogi személlyé a törvényszéki nyilvántartásba vétel napjával válnak.**

Új szervezeti forma 2019. március óta a **vagyonkezelő alapítvány**, amelyet külön törvény[5] szabályoz. A vagyonkezelő alapítvány a következő céllal alapítható:

- az alapító által rendelt vagyon kezelésére és az ebből származó jövedelemnek az alapító okiratban megjelölt feladatok megvalósítására,
- a kedvezményezettként megjelölt személy, személyek javára történő vagyoni juttatás biztosítására.

A gazdasági tevékenységként a javára rendelt vagyont, illetve általa az előzőek szerinti célból bizalmi vagyonkezelésbe vett vagyont kezeli.

Vagyonkezelő alapítvány **közérdekű célra is alapítható**, mely esetben közhasznú besorolásra is igényt tarthat. A vagyonkezelő alapítvány társasági adózására irányadó szabályokról a 41. számú információs füzetben olvashat.

Szintén új szervezeti forma 2021. május óta a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány, amelyet külön törvény[6] szabályoz. A közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány társasági adózására irányadó szabályokról a 41. számú információs füzetben olvashat.

[1] Közalapítvány 2006.08.24-étől nem létesíthető.
[2] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény.
[3] Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény.
[4] A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Szt.).
[5] A vagyonkezelő alapítványokról szóló 2019. évi XIII. törvény.
[6] A közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény

1. Szervezeti jogi kérdések, számviteli szabályok

1.1. Bejelentkezés

Adóköteles tevékenységet főszabály szerint csak a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz (NAV) bejelentkezett, adószámmal rendelkező adózó folytathat.[7]

A nonprofit szervezeteket a bíróság (törvényszék) tartja nyilván. Nyilvántartásba vételük – hasonlóan a társaságokhoz – az úgynevezett **egyablakos bejelentkezési rendszerben** történik. Ez azt jelenti, hogy a nonprofit szervezet a nyilvántartásba vételét végző bíróság útján kap adószámot a NAV-tól.[8].

Bizonyos adatokat és azok változását – amik a bírósági nyilvántartásnak nem képezik részét – a nyilvántartásba vétel után már közvetlenül a **NAV-hoz kell bejelenteni a 'T201CSZ** (2024-ban a 24T201CSZ) jelű, *Bejelentő és változásbejelentő lap a bíróság (törvényszék) által nyilvántartott civilszervezetek részére* **elnevezésű adatlapon**. Az adatlap az adószámkérést követő 15 napon belül, és a később, a bekövetkező változások alkalmával is benyújtható.

A bejelentkezés után benyújtott adatlapon vagy kérelemben szereplő adatokat a NAV a tevékenység megkezdésével veszi nyilvántartásba, a későbbi bejelentések esetén pedig a szervezetek által megjelölt időponttal.

Az adatlap

- az **Általános Nyomtatványkitöltő Keretprogram** (ÁNYK) letöltésével elérhető a NAV honlapjáról,

  https://nav.gov.hu/nyomtatvanyok/letoltesek/nyomtatvanykitolto_programok/nyomtatvanykitolto_programok_nav/24T201CSZ

- illetve az **Online Nyomtatványkitöltő Alkalmazás** (ONYA) segítségével is benyújtható a NAV-hoz.

  https://onya.nav.gov.hu/#!/login

Az adószámot az adózással összefüggésben minden esetben – a levelezéseken, a befizetéseken, a visszaigénylések alkalmával, a kibocsátott számlákon stb. – fel kell tüntetni. Előfordulhat az is, hogy adott (közhasznú) szervezetnek például csak az adományigazolás kiállításához van szüksége adószámra.

[7] Az adózás rendjéről szóló 2007. évi CL. törvény (továbbiakban: Art.) 16. § (2) bekezdés.
[8] A bejelentkezés, az adatkapcsolat és az eljárás menetének részletes szabályait a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: Bnytv). tartalmazza.

A belföldi jogi személyek, így **a nonprofit szervezetek is pénzforgalmi számla nyitására kötelezettek**, így – törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában – a készpénzben teljesíthető fizetések céljára szolgáló pénzeszközök kivételével

- kötelesek pénzeszközeiket pénzforgalmi számlán tartani,
- pénzforgalmukat pénzforgalmi számlán lebonyolítani, és ennek érdekében
- pénzforgalmi számlaszerződést kötni és legalább egy belföldi pénzforgalmi számlát fenntartani[9].

1.2. Könyvvezetés, beszámolókészítés

A nonprofit szervezetek és az önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeik könyvvezetési és beszámolókészítési kötelezettségeit külön kormányrendelet szabályozza.[10]

A beszámoló lehet:[11]

- egyszerűsített beszámoló,
- egyszerűsített éves beszámoló,
- az Szt. szerinti éves beszámoló.

Egyszerűsített beszámolót[12] készíthet, és ez esetben egyszeres könyvvitelt köteles vezetni az az

- egyesület,
- alapítvány,
- köztestület,

amelynek az alaptevékenységből, valamint a vállalkozási tevékenységből származó (ár)bevételének együttes összege két egymást követő évben, évenként **az 50 millió forintot nem haladja meg.**

Az egyszerűsített beszámoló részei: egyszerűsített mérleg, eredménylevezetés.

Az egyszeres könyvvitelt vezető **egyéb szervezet** a döntése alapján **bármely üzleti év január 1-jével áttérhet a kettős könyvvitelre**. Abban az esetben pedig köteles áttérni, ha két egymást követő üzleti évben már nem felel meg az egyszerűsített beszámoló készítésére előírt feltételeknek.

[9] Art. 114. §.
[10] A számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 479-es rendelet).
[11] 479-es rendelet 7. § (4) bekezdés.
[12] 479-es rendelet 8. § (1) bekezdés, 9. § (2) bekezdés.

Egyszerűsített éves beszámolót[13] köteles készíteni, és ez esetben kettős könyvvitel vezetésére kötelezett az az

- egyesület,
- alapítvány,
- köztestület,

amelynek két egymást követő évben az alaptevékenységből, valamint a vállalkozási tevékenységből származó éves (ár)bevételének együttes összege évenként **meghaladja az 50 millió forintot.**

Közhasznú jogállású szervezet[14] **kizárólag kettős könyvvitelt vezethet,** azaz egyszerűsített éves beszámolót készíthet (ha nem választja az Szt. szerinti éves beszámoló készítését).

Az egyszerűsített éves beszámoló részei: mérleg, eredménykimutatás, kiegészítő melléklet.

Éves beszámolót köteles készíteni **a kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet**, ha két egymást követő üzleti évben a mérlegfordulónapján az alábbi három érték közül bármelyik kettőt meghaladja:

- a mérlegfőösszege az 1200 millió forintot,
- az alaptevékenységből, és a vállalkozási tevékenységből származó éves (ár)bevételének együttes összege a 2400 millió forintot,
- az üzleti évben átlagosan foglalkoztatottak száma az 50 főt.

Nem része a beszámolónak – annak bármely formája esetén –, de a civilszervezet (a közhasznú és a nem közhasznú egyaránt), továbbá jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeik kötelesek a beszámolóval egyidejűleg **közhasznúsági mellékletet** is készíteni a beszámolóhoz kapcsolódóan[15].

A civilszervezet **jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége** a civilszervezetre vonatkozó szabályok szerinti beszámolót készít, amelyet a mérlegfordulónapot követő május 31-ig az Országos Bírósági Hivatalnak (OBH) megküldéssel[16] letétbe helyez[17].

A jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egység beszámolókészítési és könyvvezetési kötelezettségére az azt létrehozó szervezet – az alapítvány, az egyesület, a köztestület, a közalapítvány – beszámolókészítési és könyvvezetési kötelezettségére szabályozó előírásokat kell alkalmazni[18].

[13] 479-es rendelet 8. § (2) bekezdés, 9. § (4)-(5) bekezdés.
[14] Ectv. 27. § (2) bekezdés.
[15] Ectv. 29. § (3) bekezdés, 46. § (1) bekezdés. A civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rend. [350-es rendelet] 12. §.
[16] Ectv. 30. § (1) bekezdés.
[17] Ectv. 28. § (4) bekezdés.
[18] 479-es rendelet 3. § (6) bekezdés.

1.3. Könyvvizsgálati kötelezettség[19]

Kötelező a könyvvizsgálat annál a szervezetnél, amelynél az éves (éves szintre átszámított) (ár)bevétel az üzleti évet **megelőző két üzleti év átlagában meghaladja a 300 millió forintot**. Ha az üzleti évet megelőző két üzleti év egyikére vagy mindkét üzleti évre vonatkozó (ár)bevételi adatok hiányoznak, vagy csak részben állnak rendelkezésre, például új alapítású szervezeteknél, akkor a tárgyévi várható (ár)bevételt és – ha van – a megelőző (első) üzleti évi (éves szintre átszámított) (ár)bevételt kell figyelembe venni.

Az a szervezet, amely **könyvvizsgálatra nem kötelezett** – mert például nem végez vállalkozási tevékenységet, vagy végez ugyan, de nem lépi túl az előzőek szerinti 300 milliós határértéket – **saját elhatározásból** is dönthet arról, hogy beszámolója felülvizsgálatával könyvvizsgálót bíz meg (önként vállalt kötelezettség).

Ha kötelező a könyvvizsgálat, vagy azt a szervezet azt saját elhatározásából választja, akkor az üzleti évről készített beszámoló felülvizsgálatára, az abban foglaltak valódiságának és jogszerűségének ellenőrzésére **bejegyzett könyvvizsgálót, könyvvizsgáló céget kell választani** az előző üzleti évi beszámoló elfogadásakor, jogelőd nélkül alapított szervezetnél az üzleti év fordulónapja előtt.

1.4. Nyilvánosságra hozatal, letétbe helyezés, közzététel[20]

Az a cégbíróságon be nem jegyzett szervezet, ami más jogszabály alapján beszámolóját vagy annak fontosabb adatait köteles **nyilvánosságra hozni**, továbbá ami beszámolóját saját elhatározásából nyilvánosságra hozza, a közzétételnek – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a következőképpen tehet eleget:

- megjelenteti a Magyar Közlöny Hivatalos Értesítőjében,
- betekintést biztosít a székhelyén,
- honlapján bemutatja, vagy
- egyéb más, a számviteli politikájában rögzített módon is eleget tehet.

A közzététel határideje – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napja.

A civilszervezet és más nonprofit szervezet a beszámolót – kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói jelentéssel együtt hozza nyilvánosságra[21]. Eszerint a szervezet **köteles** a jóváhagyásra jogosult testület által elfogadott beszámolóját, valamint közhasznúsági mellékletét – kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói jelentéssel együtt – az adott

[19] 479-es rendelet 16. §.
[20] 479-es rendelet 17. §.
[21] Ectv. 30. §, 46. § (1) bekezdés.

üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig az OBH-nak megküldeni, ezzel **letétbe helyezni és közzétenni**.[22]
Ha a **civilszervezet**nek van saját honlapja, akkor a beszámolót, valamint a közhasznúsági mellékletet ott el kell helyeznie, és a közzétett adatok folyamatos megtekinthetőségét legalább a közzétételt követő második üzleti évre vonatkozó adatok közzétételéig biztosítania kell[23].

Ha a **civilszervezet** a beszámolóval, valamint a közhasznúsági melléklettel kapcsolatos letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségét elmulasztja és azt egy éven belül nem pótolja, **a bíróság a civil szervezetet 10 000 forinttól 900 000 forintig terjedő pénzbírsággal sújthatja**. [24]

Az a szervezet, ami sem jogszabályból adódóan kötelezően, sem saját döntés alapján a beszámolóját **könyvvizsgálóval nem vizsgáltatta felül**, de valamely jogszabály alapján köteles beszámolóját vagy annak fontosabb adatait közzétenni, a beszámoló minden részén köteles feltüntetni a következő szöveget[25]: ***„A közzétett adatok könyvvizsgálattal nincsenek alátámasztva.”***

Az előzőek egyikébe sem tartozó szervezet, amely tehát **beszámolóját nem köteles sem nyilvánosságra hozni, sem közzé tenni, sem letétbe helyezni**, a beszámolóját legkésőbb az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig kell elkészítenie, és a jóváhagyásra jogosult testülettel elfogadtatnia.

A **közhasznú szervezet**, valamint közhasznú szervezet **jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége** – mint azt már említettük – köteles a beszámoló jóváhagyásával egyidejűleg közhasznúsági mellékletet készíteni, amelyet a beszámolóval azonos módon köteles jóváhagyni, letétbe helyezni és közzétenni.[26]

1.5. Gazdálkodás

A **civilszervezet** a létesítő okiratában meghatározott cél megvalósítása érdekében vagyonával önállóan gazdálkodik, elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységre nem alapítható, de céljainak megvalósításáért – azt nem veszélyeztetve – kiegészítő vállalkozási tevékenységet is folytathat.[27]

Elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezet[28]: az a szervezet, amelynek éves **összes bevétele 60 százalékát eléri vagy meghaladja** a gazdasági-vállalkozási tevékenységéből származó éves összes bevétele (lásd részletesebben a 2. pont alatt).

[22] Bnytv. 39-40. §, 105. § szerint.
[23] Ectv. 30. § (4) bekezdés.
[24] Ectv. 30. § (5) bekezdés.
[25] 479-es rendelet 17. § (3) bekezdés.
[26] Ectv. 46. § (1) bekezdés.
[27] Ectv. 17. §.
[28] Ectv. 2. § 7. pont.

Ha valamely évre vonatkozóan megállapítható, hogy a civil szervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetként működött, a NAV a civil szervezettel szemben **törvényességi ellenőrzési eljárás**t kezdeményez.[29]

1.6. A közhasznú jogállás

A közhasznú szervezetté minősíthető szervezet e jogállását a közhasznú szervezetként való nyilvántartásba vétellel szerzi meg.[30]

Közhasznú szervezetté minősíthető az a szervezet[31]

- amit Magyarországon vettek nyilvántartásba,
- közhasznú tevékenységet végez,
- a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez **megfelelő erőforrásokkal rendelkezik,** továbbá
- **megfelelő társadalmi támogatottsága kimutatható,** és
- civilszervezet[32], vagy olyan egyéb szervezet, amelyre vonatkozóan a közhasznú jogállás megszerzését törvény lehetővé teszi.

Közhasznú tevékenység:[33] minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez.

Megfelelő erőforrás[34] akkor áll a szervezet rendelkezésére, ha az előző két lezárt üzleti évére a következő feltételek közül legalább egy teljesül:

- az átlagos éves bevétele meghaladja az 1 millió forintot, vagy
- a két év egybeszámított adózott eredménye (tárgyévi eredménye) nem negatív, vagy
- a személyi jellegű ráfordításai (kiadásai) – a vezető tisztségviselők juttatásainak figyelembevétele nélkül – elérik az összes ráfordítás (kiadás) egynegyedét, ideértve a közérdekű önkéntes tevékenységet végző személyek által összesen teljesített munkaórák értékét is).[35]

[29] Ectv. 23. §.
[30] Ectv. 33. §.
[31] Ectv. 32. § (1) bekezdés.
[32] Ectv. 2. § 6. pont.
[33] Ectv. 2. § 20. pont.
[34] Ectv. 32. § (4) bekezdés.
[35] A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény és a civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet figyelembevételével.

Megfelelő társadalmi támogatottság[36] akkor mutatható ki a szervezetnél, ha az előző két lezárt üzleti évére a következő feltétel közül legalább egy teljesül:

- a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint a szervezetnek felajánlott összegből kiutalt összeg eléri – az államháztartás alrendszereitől kapott támogatások nélkül számított – összes bevétel 2 százalékát, vagy
- a közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások elérik az összes ráfordítás felét a 2 év átlagában, vagy
- közhasznú tevékenységének ellátását tartósan (2 év átlagában) legalább 10 közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy segíti.[37]

A beszámoló adatai alapján a közhasznú jogállás nyilvántartásba vételére illetékes szerv minden letétbe helyezés alkalmával megvizsgálja e feltételek teljesülését, hiszen **2 egymást követő lezárt üzleti évben kell megfelelni** a követelményeknek. Ha e feltételek nem teljesülnek, akkor a szervezet közhasznú jogállását – nem pedig magát a szervezetet – a bíróság megszünteti és az erre vonatkozó adatot a nyilvántartásából törli.

A közhasznúsági nyilvántartásba vételt kérelmező szervezet létesítő okiratának tartalmi elemeit jogszabály határozza meg.[38]

Csak a közhasznúsági nyilvántartásba vett szervezet jogosult a közhasznú megjelölés használatára és a közhasznú jogálláshoz kapcsolódó kedvezmények igénybevételére. **A közhasznúsági nyilvántartásba vétel iránti kérelem bármikor benyújtható**, illetve a közhasznú jogállás elnyerhető akkor, ha a szervezet rendelkezik az ahhoz szükséges feltételekkel, amit a két egymást követő üzleti évi beszámoló adatai támasztanak alá.

2. Taokötelezettség

A nonprofit szervezetek társaságiadó-alanyok, függetlenül attól, hogy az adott adóévben vállalkozási tevékenységet végeztek-e vagy sem.[39]

Nem kell azonban társaságiadó-bevallást benyújtania a civilszervezetnek és más nonprofit szervezetnek, ideértve a jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységet is, ha

- az adóévben vállalkozási tevékenységből bevételt nem ér el, vagy
- e tevékenységéhez kapcsolódóan költséget, ráfordítást nem számol el.

[36] Ectv. 32. § (5) bekezdés.
[37] A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvénynek (a továbbiakban: Kötv.) megfelelően.
[38] Ectv. 34. § (1) bekezdés.
[39] A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tao tv.) rendelkezései szerint.

Ebben az esetben elegendő **bevallást helyettesítő nyilatkozatot** tennie az erre rendszeresített TAONY nyomtatványon az adóévet követő év **május 31-éig.**[40]

Nem nyilatkozhatnak azonban azok a **civilszervezetek, amelyek ingatlanhasznosítás**t folytatnak, és ehhez kapcsolódóan korrekciós tétel elszámolására kötelesek. Nekik a társaságiadó-bevallást kell benyújtaniuk .[41]

Minden más esetben is kötelező a '29. számú taobevallás benyújtása az illetékes NAV-igazgatósághoz, akkor is, ha a bevallási időszakban adófizetési kötelezettség nem keletkezett. Így például

- akkor is, ha az adott szervezet vállalkozási tevékenysége veszteséges vagy nullszaldós, vagy
- akkor is, ha nyereséges, de adómentessége miatt nem fizet adót.

A civilszervezet és más nonprofit szervezet a közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket **először abban az adóévben alkalmazhatja, amely évben ilyen szervezetként besorolták**.

Nem alkalmazhatja a közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket **–** kivéve az igazolás kiadását a törlés napjáig – abban az adóévben,

- amelyben a közhasznúsági nyilvántartásból törölték, vagy
- amelyben elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősült[42].

A közhasznú besorolás **adóéven belüli változás**akor – kivéve az igazolás kiadását az átsorolás napjáig – az adóév utolsó napján érvényes besorolásnak megfelelő rendelkezéseket kell az adóév egészére alkalmazni.[43]

Abban az adóévben, amelyben a civil szervezet és más nonprofit szervezet **elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősül**, úgy állapítja meg az adófizetési kötelezettségét, mint egy gazdasági társaság, azaz a társasági adó alapja az adózás előtti eredménye lesz, módosítva a Tao. tv.-ben foglaltakkal.[44]

2.1. Alap- és vállalkozási tevékenység, a társasági adóalap meghatározása

A cél szerinti (közhasznú) tevékenység, valamint a vállalkozási tevékenység meghatározása és elhatárolása során az Ectv. e vonatkozású rendelkezéseit kell figyelembe venni. Ez a tevékenységi minősítés az adózásra is irányadó.

A Tao. tv. szerint ugyanis a civil szervezetnél a **vállalkozási tevékenység** adózás előtti eredményét

[40] Tao. tv. 5. § (8a) bekezdés.
[41] Tao. tv. 5. § (8b) bekezdés.
[42] Az Ectv. szerint.
[43] Tao. tv. 5. § (7) bekezdés.
[44] Tao. tv. 9. § (11) bekezdés.

- az Ectv. rendelkezéseit figyelembe véve, a gazdasági-vállalkozási tevékenység adózás előtti eredményének megfelelően kell megállapítani,
- azzal, hogy a Tao. tv. alkalmazásában **nem minősül vállalkozási tevékenységnek** az Ectv. szerint gazdasági-vállalkozási tevékenységnek nem minősülő – alapcél szerinti (közhasznú) – tevékenység.[45]

Az Ectv. meghatározása szerint **gazdasági-vállalkozási tevékenység:**[46] a jövedelem- és vagyonszerzésre irányuló vagy azt eredményező, üzletszerűen végzett gazdasági tevékenység, **kivéve**

- az adomány (ajándék) elfogadását,
- a létesítő okiratban meghatározott cél szerinti tevékenységet (ideértve a közhasznú tevékenységet)
- a pénzeszközök betétbe, értékpapírba, társasági részesedésbe elhelyezését,
- az ingatlan megszerzését, használatának átengedését és átruházását.

Ezek a tevékenységek tehát a Tao. tv. szerint sem tekintendők vállalkozási tevékenységnek.

A civilszervezet **számviteli nyilvántartásait** úgy vezeti, hogy azok alapján

- az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységének és
- gazdasági-vállalkozási tevékenységének

bevételei, költségei, ráfordításai és eredménye (nyeresége, vesztesége) egymástól elkülönítve megállapíthatók legyenek.[47]

A civil szervezet nyilvántartási (könyvvezetési) rendszerét köteles oly módon továbbrészletezni, hogy abból az Ectv.-ben meghatározott alaptevékenységgel, illetve a vállalkozási tevékenységgel kapcsolatos bevételek, ráfordítások (költségek), kiadások rendelkezésre álljanak.[48]

A **közhasznúságnak** a társaságiadó-alap, az adózás előtti eredmény korrekciós tételei, illetve a kedvezmények kapcsán van jelentősége, mivel **eltérő szabályok vonatkoznak a közhasznú és a nem közhasznú szervezetekre**. Ennek megfelelően a Tao. tv. – nonprofit szervezetek társaságiadó-alapjának megállapítására vonatkozó – speciális szabályokat rögzít a közhasznú szervezetekre nézve.[49]
Az **ingatlannal kapcsolatos bevételek, ráfordítások** kapcsán, az alapítványnál, a közalapítványnál, az egyesületnél és a köztestületnél sajátos korrekciós tételként[50]

[45] Tao. tv. 9. § (1a), (1b) bekezdés.
[46] Ectv. 2. § 11. pont.
[47] Ectv. 19. §.
[48] 479-es rendelet 22. § (2) bekezdés.
[49] Tao. tv. 9. §.
[50] Tao. tv. 9. § (2) bekezdés f) pontja és (3) bekezdés c) és d) pontjai.

- **csökkenteni kell az adózás előtti eredményt**
    - az ingatlanhoz kapcsolódóan a Tao. tv. szerinti értékcsökkentés adóévre kiszámított összegével, továbbá
    - az ingatlan megszerzéséhez, használatának átengedéséhez vagy átruházásához kapcsolódóan, azzal közvetlen összefüggésben az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység költségeként, ráfordításaként az adóévben elszámolt összeggel;
- **növelni kell az adózás előtti eredményt**
    - az ingatlanhoz kapcsolódóan az Szt. szerint az adóévre kiszámított értékcsökkenés összegével, továbbá
    - az ingatlan megszerzéséhez, használatának átengedéséhez vagy átruházásához kapcsolódóan, azzal közvetlen összefüggésben az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység bevételeként az adóévben elszámolt összeggel.

Az alapítvány, a közalapítvány, az egyesület, a köztestület a fentiek alapján **akkor is módosítja az adózás előtti eredményét, ha az adóévben nincs gazdasági, vállalkozási tevékenysége**.

Alaptevékenységi bevételek

Az Ectv. az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységből származó bevételek körében rendelkezik arról, hogy elkülönítve kell kimutatni legalább a következő bevételeket[51]:

a) egyesület esetében a tagdíjat, alapítvány esetében az alapítótól nem vagyoni hozzájárulásként kapott adományt,

b) a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint kiutalt összegét,

c) az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység költségei, ráfordításai ellentételezésére visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatást, ideértve az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenysége keretében megvalósuló fejlesztés céljára kapott támogatást is,

d) az a)-c) pont hatálya alá nem tartozó, az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységéhez kapott adományt,

e) az alapcél szerinti (közhasznú tevékenysége) keretében nyújtott szolgáltatás, teljesített termékértékesítés bevételét, ideértve különösen

ea) a kizárólag az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységet szolgáló dolog, jog átruházásának, illetve átengedésének ellenértékét, valamint

eb) a részben az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységet szolgáló dolog, jog átruházásának, illetve átengedésének ellenértékéből a dolog, illetve a jog korábbi alapcél szerinti (közhasznú) használatával arányos részt,

[51] Ectv. 20. § (1) bekezdés.

f) az a)-e) pont hatálya alá nem tartozó, gazdasági-vállalkozási tevékenységnek nem minősülő tevékenysége révén megszerzett bevételt, így különösen

fa) a pénzeszköz betétbe, értékpapírba, társasági részesedésbe elhelyezése révén megszerzett (elért) kamatot, osztalékot, árfolyamnyereséget és más bevételt,

fb) az ingatlan megszerzése, használatának átengedése és átruházása (ingatlanhasznosítás) révén megszerzett bevételt.

Ez utóbbi jogcímhez (ingatlanhasznosítás) kapcsolódóan lényeges, hogy ingatlan – a Tao. tv. önálló fogalmi meghatározása[52] szerint – a föld és a földdel alkotórészi kapcsolatban álló minden dolog.

2.2. Kedvezmények

A Tao. tv. a kedvezmények rendszerében külön kezeli a besorolást nem kért, vagy nem kapott szervezeteket, továbbá **eltérő számítási mód** szerint határozza meg a vállalkozási tevékenység kedvezményezett mértékét (az adómentességet) annak függvényében, hogy az adott szervezet az adóévben ingatlanhasznosítás címén szerzett-e jövedelmet, vagy sem.

2.2.1. A közhasznú szervezetet megillető kedvezmény

A közhasznú szervezetnek nem kell az adóévben **társasági adót fizetnie**,

- ha a vállalkozási tevékenységének a bevétele **nem haladja meg a kedvezményezett bevételi mértéket**, azaz az összes bevételének a 15 százalékát[53], illetve,
- **ha végez ingatlanhasznosítási tevékenységet** is, akkor az abból származó – egyébként alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység – bevételeként elszámolt összeget a vállalkozási tevékenységből származó bevétele részének tekintve[54], az így számított együttes bevétel nem haladja meg az összes bevételének a 15 százalékát.

Az adómentes mérték meghaladásakor a szervezetnél a **kedvezményezett mérték túllépésével arányosan számított adóalap után kell az adót megállapítani**.

Ha az adott adóév december 31-én a NAV-nál vagy az önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása nincs, a vállalkozási tevékenység adózás előtti eredményét a nem a vállalkozási tevékenységéhez kapott támogatás ugyanilyen arányával meg kell növelni,
Ha az adóév utolsó napján a szervezetnek a NAV-nál vagy az önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása van, akkor a kapott támogatások teljes összege növelő tétel.

A túllépés arányának meghatározása attól függ, hogy a közhasznú szervezet az adóévben végez-e ingatlanhasznosítási tevékenységet.

[52] Tao. tv. 4. § 18. pont.
[53] Tao. tv. 9. § (7) bekezdés első fordulata.
[54] Tao. tv. 9. § (3) bekezdés c) pont.

Ha tehát a közhasznú civil szervezet az adóévi kedvezményezett mértéket (15 százalék) túllépi, akkor a **túllépés aránya** a következő hányados alapján határozható meg (a számítást két tizedesjegy pontossággal kell elvégezni)[55]:

A) Ingatlannal nem rendelkező szervezetnél:

$$\frac{\mathbf{VB - \sum B\ 15\%}}{\mathbf{VB}}$$

B) Ingatlannal rendelkező szervezetnél:

$$\frac{\mathbf{(VB + IB) - \sum B\ 15\%}}{\mathbf{VB + IB}}$$

ahol:
VB = vállalkozási tevékenység bevétele
IB = ingatlan megszerzése, használatának átengedése, átruházása alapján elszámolt közhasznú tevékenység bevétele
∑B = összes bevétel

1. Példa:

*Határozzuk meg egy – ingatlannal nem rendelkező – **közhasznú alapítvány** 2024. évi fizetendő társasági adóját, ha december 31-én nincs adótartozása, és módosító tétel csak a kapott adomány miatt merül fel, illetve érvényesíti a besorolt szervezeteket megillető „célzott" kedvezményt[56];*

Adóévi adatai a következők:

- *vállalkozási tevékenység bevétele:* *400 E Ft*
- *vállalkozási tevékenység költsége:* *170 E Ft*
- *adózás előtti eredmény:* *230 E Ft*
- *közhasznú tevékenység bevétele:* *800 E Ft, ebből kapott adomány 100 E Ft*
- *összes bevétel:* *1.200 E Ft*

Kedvezményezett mérték: *1.200 E x 15% = 180 E Ft, és 400 E > 180 E*

Túllépés aránya: *(400 E – 180 E) 220 E : 400 E x 100 = 55%*

Adományra számított korrekció: *(100 E x 55%) 55 E Ft*

[55] Tao. tv. 9. § (7) bekezdés.
[56] Tao. tv. 9. § (2) bekezdés b) pont célzott kedvezmény: csökkentő tétel a vállalkozási tevékenység adózás előtti nyereségének 20%-a (példában: 230 E Ftx0,2=46E Ft).

Végleges (korrigált) adóalap: (230 E + 55 E – 46 E) 239 E x 55% = 131.450 Ft

Fizetendő társasági adó: *131.450 x 9% ~* ***12 E Ft.***

A társasági adó mértéke a pozitív adóalap 9 százaléka.

2. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal rendelkező – ***közhasznú jogállású****, december 31-én adótartozással nem rendelkező* ***egyesület*** *2024. adóévi fizetendő társasági adóját, ha*

- *a vállalkozási tevékenységből (reklám) származó bevétele: 20 000 E Ft,*
- *a közhasznú tevékenységből származó bevétele: 80 000 E Ft,*
- *a kapott adomány összege: 10 000 E Ft,*
- *az ingatlan-hasznosításból származó (közhasznú) bevétele: 30 000 E Ft,*
- *az ingatlan-hasznosítással kapcsolatban felmerült költségei: 9 800 E Ft (az értékcsökkenés 1 600 E Ft összegével együtt),*
- *a vállalkozási tevékenység (reklám) költsége: 4 000 E Ft,*
- *az ingatlannal kapcsolatban elszámolt adóévi Szt. szerinti értékcsökkenéssel azonos a Tao. tv. szerinti értékcsökkenési leírás: 1 600 E Ft.*

Megnevezés	*Értékadatok E Ft-ban*
Vállalkozási tevékenység bevétele	*20 000*
Vállalkozási tevékenység költsége	*4 000*
Vállalkozási tevékenység adózás előtti eredménye	*16 000*
Közhasznú tevékenység bevétele	*80 000*
- ebből: ingatlanhasznosítás bevétele	*30 000*
kapott adomány	*10 000*
egyéb (80 000-30 000-10 000)	*40 000*
Összes bevétel (20 000 E + 80 000 E)	*100 000*
Kedvezményezett bevételi mérték (100 000 E x 15%)	*15 000*
Vállalkozási bevétel – arány számításához – megnövelt összege	*50 000*
Túllépés aránya: (50 000 E – 15 000 E)/50 000 E	*70%*
Adomány miatti korrekció: 10 000 E x 70%[57]	*7 000*
Számított adóalap (16 000 E – 3 200 E[58] *+ 1 600 E*[59] *– 1 600 E*[60] *+ 30 000 E*[61] *–*	*40 000*

[57] Tao. tv. 9.§ (3) bekezdés bb) pontja.
[58] Célzott kedvezmény.
[59] Tao. tv. 9. § (3) bekezdés d) pont.
[60] Tao. tv. 9. § (2) bekezdés f) pont első fordulata.
[61] Tao. tv. 9. § (3) bekezdés c) pont.

9 800 E[62] + 7 000 E)	
Végleges adóalap (40 000 E x 70%)	*28 000*
***Fizetendő társasági adó** (9%)*	***2 520***

2.2.2. A közhasznú besorolással nem rendelkező szervezetet megillető kedvezmény

A közhasznú besorolással nem rendelkező szervezetnek nem kell az adót megfizetnie, ha a Tao. tv. által biztosított adómentes értékhatárt[63] nem lépi túl. Az értékhatár meghatározásában szerepet játszik, hogy a szervezet az adóévben végez-e ingatlanhasznosítási tevékenységet.

A közhasznú besorolással nem rendelkező civil szervezetnek – kivéve az országos érdekképviseleti szervezetet – ugyanis az adóévben **nem kell társasági adót fizetnie**,

- ha a vállalkozási tevékenységéből elért bevétele legfeljebb 10 millió forint, de nem haladja meg az adóévben elért összes bevételének 10 százalékát;
- ha vállalkozási tevékenységből származó, az ingatlan-hasznosítás bevételével[64] növelt bevétele legfeljebb 10 millió forint, de nem haladja meg az adóévben elért összes bevételének 10 százalékát.

Ha a közhasznú besorolással nem rendelkező szervezet az adóévi adómentes értékhatárt túllépi, akkor a vállalkozási tevékenység teljes adóalapja után kell adót fizetnie.

E szervezetek az adóalapjukat az általános szabályok szerint állapítják meg, azzal, hogy ha a szervezetnek az adóév utolsó napján **a NAV-nál vagy az önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása van**, akkor – a közhasznú szervezetekre előírtakkal azonosan – meg kell növelnie a vállalkozási tevékenysége adózás előtti eredményét a nem a vállalkozási tevékenységéhez kapott támogatás teljes összegével.[65]

3. Példa:

*Határozzuk meg egy – ingatlannal nem rendelkező – **nem közhasznú egyesület** 2024. évi fizetendő társasági adóját, ha december 31-én nincs adótartozása, s módosító tételek nem merülnek fel (az adóalap az adózás előtti eredménnyel azonos); adatai a következők:*

– *vállalkozási tevékenység bevétele:* *400 E Ft*

– *vállalkozási tevékenység költsége:* *170 E Ft*

– *adózás előtti eredmény:* *230 E Ft*

– *cél szerinti tevékenység bevétele: 800 E Ft, ebből kapott támogatás 100 E Ft*

[62] Tao. tv. 9. § (2) bekezdés f) pont második fordulata.
[63] Tao. tv. 20. § (1) bekezdés a) pont.
[64] Tao. tv. 9. § (3) bekezdés c) pont.
[65] Tao. tv. 9. § (3) bekezdés b) pont ba) alpont.

– *összes bevétel:* *1.200 E Ft*

Tekintve, hogy az egyesület vállalkozási tevékenységének a bevétele meghaladja az összes bevételének a 10 százalékát, (400 E > 120 E), ezért adófizetési kötelezettsége áll fenn a vállalkozási tevékenysége pozitív adóalapjának első forintjától (nem csak az adómentes értékhatár túllépésével arányosan).

Fizetendő társasági adó: *230 E x 9% ~* ***21 E Ft.***

Ha ennek a szervezetnek 2024.12.31-én az állami vagy önkormányzati adóhatóságnál lenne nyilvántartott ***adótartozása,*** *akkor – a kapott támogatás miatti növelő tétel alkalmazása következtében –* ***fizetendő társasági adója*** *(230 E + 100 E) 330 E x 9% ~* ***30 E Ft*** *lenne.*

4. Példa:

Határozzuk meg egy – ingatlannal rendelkező – ***nem közhasznú jogállású****, december 31-én adótartozással nem rendelkező* ***alapítvány*** *2024. adóévi fizetendő társasági adóját, ha az adatai a 2. Példa szerintiek.*

Megnevezés	*Értékadatok E Ft-ban*
Vállalkozási tevékenység bevétele	*20 000*
Vállalkozási tevékenység költsége	*4 000*
Vállalkozási tevékenység adózás előtti eredménye	*16 000*
Alapcél szerinti tevékenység bevétele	*80 000*
- ebből: ingatlan-hasznosítás bevétele	*30 000*
Összes bevétel (20 000 E + 80 000 E)	*100 000*
Vállalkozási bevétel – adómentesség számításához – megnövelt összege	*50 000*
Adómentes értékhatár (100 000 x 10%) 10 000 E; *de 50 000 E > 10 000 E*	*nem adómentes*
Adóalap *(16 000 E + 1 600 E – 1 600 E + 30 000 E – 9 800 E)*	*36 200*
Fizetendő társasági adó *(9%)*	***3 258***

2.2.3. A támogatót megillető kedvezmények

A Tao. tv. szabályrendszere a támogatónak attól függően biztosít kisebb, illetve nagyobb mértékű kedvezményt, hogy a közhasznú szervezetnek **tartós adományozási szerződés** alapján nyújtja-e támogatását.

A támogatásokon belül – a hozzá kapcsolódó kedvezmények érdekében – meg kell különböztetni az adománynak tekintendő, illetve adománynak nem tekintendő támogatásokat.

Adomány[66]:

- a közhasznú szervezetnek az Ectv. szerinti közhasznú tevékenység támogatására,
- az adóévben visszafizetési kötelezettség nélkül adott támogatás, juttatás, térítés nélkül átadott eszköz könyv szerinti értéke, térítés nélkül nyújtott szolgáltatás bekerülési értéke,
- feltéve, hogy az nem jelent a Tao. tv-ben meghatározottakon túl vagyoni előnyt az adományozónak, az adományozó tagjának (részvényesének), vezető tisztségviselőjének, felügyelő bizottsága vagy igazgatósága tagjának, könyvvizsgálójának, illetve ezen személyek vagy a magánszemély tag (részvényes) közeli hozzátartozójának azzal, hogy nem vagyoni előny az adományozó nevére, tevékenységére történő utalás.

Adományt tehát csak közhasznú szervezet fogadhat. Nem közhasznú szervezet – a civilszervezet sem – adójogi értelemben adományban nem részesülhet, adományigazolást nem állíthat ki a támogatójának.

Adományigazolás

A kapott adományokról kiállítandó igazolás kötelező tartalmi kellékeit a Tao. tv. rögzíti[67]. Ezek szerint **az igazolásnak tartalmaznia kell:**

- mindkét fél (a kiállító és a támogató (társasági adóalany) azonosító adatait, így a nevét, a székhelyét, az adószámát,
- az adomány (támogatás, juttatás) összegét,
- a támogatott célt.

Az igazolást a támogatásnyújtás időpontjában, de legkésőbb az adóév végéig kell a támogató rendelkezésére bocsátani.

2.2.3.1. Az adományozó kedvezménye

Nem kell megnövelni[68] az adományozó adózás előtti eredményét egyrészt az **adomány címen** nyújtott támogatás (pénz, eszköz, szolgáltatás) adóévi ráfordításként elszámolt összegével, ha az adózó rendelkezik a közhasznú szervezet, az egyház, a közérdekű kötelezettségvállalás szervezője által az adóalap megállapítása céljából kiállított **igazolással**.

Adóalap-csökkentő tétel[69] érvényesíthető másrészt az Ectv. szerinti közhasznú tevékenység támogatásaként nyújtott adomány értékének

[66] Tao. tv. 4. § 1/a. pont.
[67] Tao. tv. 7. § (7) bekezdés és 3. számú melléklet B/17. pont.
[68] Tao. tv. 3. számú melléklet B/17. pont.
[69] Tao. tv. 7. § (1) bekezdés z) pont.

- **20 százalékáig** közhasznú szervezet támogatása esetén,
- **40 százalékáig** tartós adományozási szerződés esetén,

de együttesen legfeljebb az adózás előtti eredmény összegéig.

A társaságiadó-alany támogatót a fent leírt esetekben és módon illethetik meg a kedvezmények. Így például, ha egy cég egyház részére nyújt adományt, annak összegével – igazolás birtokában – nem kell megnövelnie adózás előtti eredményét, de nem is csökkentheti azt, mivel az adományt fogadó egyház nem lehet közhasznú szervezet. Ha pedig n**em társasági adóalany támogatóró**l van szó, például magánszemély, egyéni vállalkozó nyújt támogatást, úgy adózásban érvényesíthető kedvezményre nem jogosult.

Tartós adományozás[70]: a civilszervezet és az adományozó írásos szerződése alapján nyújtott pénzbeli támogatás, ha a szerződésben az adományozó arra vállal kötelezettséget, hogy az adományt

- a szerződéskötés (szerződésmódosítás) évében, és az azt követő legalább három évben,
- évente legalább egy alkalommal,
- azonos vagy növekvő összegben,
- ellenszolgáltatás nélkül adja,

azzal, hogy nem számít ellenszolgáltatásnak, ha a közhasznú szervezet a közhasznú szolgáltatása nyújtása keretében utal az adományozó nevére, tevékenységére.

A tartós adományozással juttatott és a korábbi adóévekben adóalap-csökkentésként érvényesített többletkedvezményhez a Tao. tv. adóalap-növelő tételt ír elő, amely szerint

- az **igénybe vett többletkedvezmény összege növeli az adózás előtti eredményt**, ha az adományozó a szerződésben vállaltakat a másik szerződő fél közhasznúsági nyilvántartásból törlése vagy jogutód nélküli megszűnése miatt nem teljesítette, illetve
- az igénybe vett többletkedvezmény **kétszerese növeli az adóalapot**, ha az adományozó bármilyen más ok miatt nem teljesített a szerződésnek megfelelően.[71]

Az adományozó jogutód nélküli megszűnésekor az adózás előtti eredményt növeli az adóévben vagy korábban a tartós adományozás után elszámolt többletkedvezmény kétszerese, ha az adományozó a szerződésben vállaltakat jogutód nélküli megszűnése miatt nem teljesítette a szerződésnek megfelelően.[72]

2.2.3.2. Adományozónak nem minősülő támogató kedvezménye

[70] Ectv. 2. § 27. pont.
[71] Tao. tv. 8. § (1) bekezdés s) pont.
[72] Tao. tv. 16. § (1) bekezdés c) pont ce) alpont.

Akkor nem kell megnövelni[73] az adózó – például egy cég támogató – adózás előtti eredményét, az általa az adóévben **nem adomány céljából** nyújtott támogatás (pénz, eszköz, szolgáltatás, átvállalt kötelezettség) adóévi ráfordításként elszámolt összegével, ha

- a juttatást nem külföldi személynek adja, és
- az adózó rendelkezik a juttatásban részesülő (például nem közhasznú alapítvány) **nyilatkozatával,** amely szerint a juttatás adóévében a juttatást az eredményében bevételként elszámolta és az adózás előtti eredménye, adóalapja e juttatás következtében elszámolt bevétel nélkül számítva nem lesz negatív, továbbá az e bevételre jutó társasági adót megfizeti, amelyet a társasági adóbevallás elkészítését követően **nyilatkozatával** igazol.

Ha a juttatásban részesülő a juttatás adóévében **vállalkozási tevékenységet nem végez**, a nyilatkozatra vonatkozó feltételt teljesítettnek kell tekinteni, ha erről nyilatkozik.

- Ha például egy olyan közhasznú besorolással nem rendelkező civil szervezet kap ingyenes juttatást, amely vállalkozási tevékenységet egyáltalán nem végez, akkor az erről szóló nyilatkozat mentesíti a juttatót az adózás előtti eredmény növelése alól. Tulajdonképpen ilyen nyilatkozat birtokában bármely, az adóévben a TAONY-nyomtatvány benyújtására jogosult szervezetnek adott juttatás elismert költség a juttatónál.
- A TAONY jelű nyomtatvány benyújtására nem jogosultak azok a civil szervezetek, amelyek ingatlanhasznosítást folytatnak, és ehhez kapcsolódóan korrekciós tétel elszámolására kötelesek[74]. Mivel azonban az ingatlanhasznosítás nem vállalkozási tevékenység, pusztán az ingatlanhasznosítás (és a kapcsoló korrekciós tételek alkalmazása) nem zárja ki, hogy a civil szervezet olyan nyilatkozatot állítson ki, hogy vállalkozási tevékenységet a juttatás adóévében nem folytatott.

Ha a juttatásban részesülő végez vállalkozási tevékenységet, a nyilatkozatra vonatkozó feltételt akkor kell teljesítettnek tekinteni, ha arról nyilatkozik, hogy a támogatást nem a vállalkozási tevékenységéhez kapta, vagy a vállalkozási tevékenysége után adófizetési kötelezettsége nem keletkezik.

- Ha például egy közhasznú besorolással nem rendelkező civil szervezet, amely vállalkozási tevékenységet is végez, cél szerinti tevékenységéhez kap ingyenes juttatást, akkor az erről szóló nyilatkozat (miszerint a támogatást nem a vállalkozási tevékenységéhez kapta) mentesíti a juttatót az adózás előtti eredmény növelése alól.
- Ha a közhasznú besorolással nem rendelkező civil szervezet vállalkozási tevékenységéhez kapja az ingyenes juttatást, a nyilatkozatra vonatkozó feltétel akkor teljesül, ha a civil szervezet arról nyilatkozik, hogy a vállalkozási tevékenysége után adófizetési kötelezettsége nem keletkezik.

[73] Tao. tv. 3. számú melléklet A/13. pont.
[74] Tao. tv. 5. § (8b) bekezdés.

Nem kell az előzőek szerinti feltételre (két nyilatkozat meglétére) figyelemmel lenni, ha maga a **közhasznú szervezet nyújtja a támogatást.**[75] Ha ugyanis közhasznú szervezet – például közhasznú alapítvány – ad támogatást bármely személynek – például egy másik alapítványnak, vagy akár egy cégnek –, akkor a nyújtott támogatás ráfordításként elszámolt összege feltétel nélkül elismert az adóalapnál, nem kell annak összegével megnövelnie a vállalkozási tevékenységének az adózás előtti eredményét.

2.3. Az adóalap megállapításának további, sajátos esetei

A civilszervezetnek és más nonprofit szervezetnek – ideértve a jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeiket is – **nem kell alkalmazni** a jövedelem-(nyereség-)minimumra vonatkozó előírásokat.

A munkáltatói és munkavállalói érdekképviseleti szervezet[76]

- az az egyesületként bírósági nyilvántartásba vett szervezet vagy szervezetek szövetsége,
- amelynek az alapszabály szerinti főtevékenysége a munkáltatói/munkavállalói érdekképviselet,
- és tagja a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsnak, valamint
- e szervezet azon tagszervezete, amely vármegyei, régiós vagy szakmai szövetségként működik.

E szervezeteknél az **adóalapjuk megállapításakor csökkentő tétel**[77] a vállalkozási tevékenység adóévi adózás előtti nyereségének azon része, amelyet a szervezet az adóévben, vagy az adóévet követő adóévben a cél szerinti tevékenysége bevételét meghaladó költségei, ráfordításai fedezetére használ fel. A szervezet cél szerinti tevékenységét az alapító okirat, illetve az alapszabály nevesíti.

Az egyesületek közül az **országos érdekképviseleti szervezetek** – annak ellenére, hogy közhasznúsági besorolásra nem jogosultak – mégis adóalapjukat a közhasznú szervezetekre vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával állapítják meg[78]. Ezeknél az országos érdekképviseleti szervezeteknél további sajátosság, hogy az adóalapjuk megállapításakor figyelmen kívül hagyják a Tao. tv.-ben foglalt csökkentő és növelő tételekre vonatkozó rendelkezéseket[79], vagyis – többek között – **nem alkalmazzák az ingatlanhasznosításra előírt speciális korrekciós tételeket.**[80]

2.4. A társasági adó megfizetése, bevallása

[75] Tao. tv. 3. számú melléklet A/13. pontjában „a közhasznú szervezet kivételével” rendelkezés miatt.
[76] Tao. tv. 4. § 25. pont.
[77] Tao. tv. 9. § (2) bekezdés e) pont.
[78] Tao. tv. 9. § (8) bekezdés.
[79] Tao. tv. 9. § (2) bekezdés d.) és f) pont, (3) bekezdés b) pont bb) alpont, (3) bekezdés c) és d) pont.
[80] Tao. tv. 9. § (10a) bekezdés.

A nonprofit szervezeteknek év közben társasági adóelőleget megállapítani, fizetni, bevallani nem kell.

Az éves társasági adót – akkor is, ha annak összege nulla – az adóévet követő év (2025.) május 31-éig a 2024. évre rendszeresített társaságiadó-bevallásban kell bevallani és fizetési kötelezettség esetén eddig a határidőig kell megfizetni. Az arra jogosult szervezetek bevallást helyettesítő nyilatkozatot tesznek.[81]

3. Speciális szja-szabályok

Az Szja tv.[82] **a nonprofit szervezetek által nyújtott juttatásokra tartalmaz speciális szabályokat**. A közhasznú szervezetek által foglalkoztatottak adókötelezettségére az általános rendelkezések az irányadók.

3.1. Általános szabályok

A szervezetek által foglalkoztatott magánszemélyek adókötelezettségét annak függvényében kell meghatározni, hogy **milyen jogviszony**ban foglalkoztatják őket.

A szervezettel **munkaviszonyban** állók adókötelezettségét az Szja tv. nem önálló tevékenységből származó jövedelemre vonatkozó szabályai szerint[83] kell megállapítani.

Azonban, ha **megbízásos jogviszonyban** végez tevékenységet a magánszemély a szervezetnél, akkor az ebből származó jövedelme az önálló tevékenységre vonatkozó rendelkezések[84] szerint válik adókötelessé.

A jogszabály által **választott vagy kijelölt tisztségviselő** tevékenysége az Szja tv. alkalmazásában nem önálló tevékenység, adókötelezettségére a 24-27. §-okban foglaltak az irányadók.

A munkáltatónak (kifizetőnek) **az összevonás alá eső jövedelmek után teljesítendő** adóelőleg-megállapítási, bevallási, valamint megfizetési kötelezettségének az Szja tv. 46-49. §-aiban előírtak szerint kell eleget tennie.

Az önálló tevékenységre vonatkozó adózási szabályokról bővebb információt tartalmaz a **2. számú információs füzet.**

3.2. Speciális rendelkezések

[81] Tao. tv. 5. § (8a)-(8b) bekezdés.
[82] A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (továbbiakban: Szja tv.).
[83] Szja tv. 24-27. §.
[84] Szja tv. 16-20. §.

3.2.1. Bevételnek nem minősülő szolgáltatás[85]

Az a szolgáltatás, amelyet a vállalkozási tevékenységet nem folytató **egyesület, köztestület**

- a magánszemély által fizetett tagdíj, hozzájárulás, felajánlás ellenében
- az egyesület, köztestület alapszabálya alapján,
- a cél szerinti tevékenységével összefüggésben,
- a rendeltetésszerű joggyakorlás keretében

nyújt, **nem minősül bevételnek** az abban részesülő magánszemélynél.

3.2.2. Nonprofit szervezetek által adómentesen nyújtható juttatások[86]

Az Szja tv. 1. számú mellékletének 3. pontja sorolja fel a közcélú juttatások adómentes jogcímeit. E körben határozza meg a jogalkotó, hogy mely feltételekkel, mely szervezetek és kiknek teljesíthetnek adómentesen kifizetést (juttatást).

Adómentes többek között a közhasznú alapítvány, közalapítvány által – alapszabályban rögzített közhasznú céljával összhangban – a magánszemélynek kifizetett azon összeg,

- amelyet az oktatási intézményekben folytatott tanulmányokra, kutatásra, külföldi tanulmányútra (ösztöndíj címén),
- szociálisan rászorulónak szociális segély címen,
- diák- és szabadidősport résztvevőjének alkalmanként legfeljebb az 500 forintot meg nem haladóan

folyósítanak.[87]

A közérdekű kötelezettségvállalásból, a közhasznú egyesületből, alapítványból, közalapítványból a közhasznú cél szerint címzett magánszemélynek **nem pénzben adott juttatás értéke** is adómentes, kivéve a béren kívüli juttatásokat. Ugyanakkor a **pénzbeli juttatások** legfeljebb a **minimálbér 50 százalékát meg nem haladó** havi összegben adómentesek.[88]
Ez adómentesség akkor alkalmazható, ha az alapítvány, közalapítvány, közhasznú egyesület a juttatást a közhasznú céljával összhangban, a közhasznú cél szerint címzett magánszemélynek nyújtja. Az alapítványnak tehát nem kell feltétlenül közhasznúnak lennie, de a juttatás céljának és a juttatásban részesülő magánszemélynek az alapítvány alapító okiratában rögzített közhasznú célhoz kell kapcsolódnia. Mindezek alapján a közhasznú minősítéssel nem rendelkező alapítvány is jogosult arra, hogy az alapító okiratában megfogalmazott közhasznú

[85] Szja tv. 7. § (1) bekezdés d) pont.
[86] Szja tv. 1. számú melléklet 3. pont.
[87] Szja tv. 1. számú melléklet 3.1. pont.
[88] Szja tv. 1. számú melléklet 3.3. pont.

céljával összhangban adómentesen nyújtson juttatást a közhasznú cél szerint címzett magánszemély részére.

Az itt említett adómentes juttatások példálózó jellegűek, valamennyi adómentes jogcím az Szja tv. hivatkozott mellékletének 3. pontja alatt található.

Fontos kiemelni azonban azt, hogy a törvény **nem preferálja adómentes kifizetésként**[89] azt a juttatást,

- amelynek c**ímzettje az alapító, az adományozó, a támogató** – kivéve az orvosi javaslat alapján fogyatékosságával, gyógyításával összefüggő termék, szolgáltatás formájában nem pénzben megszerzett bevételt,
- amelyet a kifizetővel munkaviszonyban, **munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban**, vagy más a Ptk. szerinti olyan szerződéses jogviszonyban **álló magánszemély kap**, amelynek alapján a kifizetés (juttatás) a magánszemélyt
    - az általa végzett tevékenység mennyiségi és/vagy minőségi jellemzőire tekintettel,
    - termék értékesítésének, szolgáltatás nyújtásának ellenértékeként,
    - jog alapításának, joggyakorlás átengedésének, jogról való lemondásnak ellenértékeként

illeti meg.[90]

3.3. Reprezentáció[91], üzleti ajándék[92]

Egyedi rendelkezést tartalmaz az Szja tv. az egyesület, köztestület, egyházi jogi személy, alapítvány (ideértve a közalapítványt is) által juttatott reprezentáció és üzleti ajándék esetére.

Az említett szervezetek által az adóévben nyújtott **reprezentáció és üzleti ajándék együttes értékéből adómentes** a jövedelem azon része, amely

- a közhasznú, illetve cél szerinti tevékenysége érdekében felmerült,
- az adóévre vonatkozó beszámolóban kimutatott összes ráfordítás 10 százalékát,
- de legfeljebb az adóévre elszámolt éves összes bevétele 10 százalékát

nem haladja meg.
Az **üzleti ajándékok** közül csak azok vehetők figyelembe, amelyeknek az egyedi értéke a minimálbér 25 százalékát nem haladja meg.[93]

[89] Szja tv. 1. számú melléklet 3.4. pont.
[90] Szja tv. 1. számú melléklet 3.4. pont.
[91] Szja tv. 3. § 26. pont.
[92] Szja tv. 3. § 27. pont.
[93] Szja tv. 70. § (5) bekezdés.

Ezeknek a szervezeteknek az adókötelezettség alá eső érték után **a bevallást és befizetést** az adóévre elszámolt éves összes bevétel megállapítására előírt időpontot követően, az elszámolt éves összes bevétel megállapítása hónapjának kötelezettségeként kell teljesíteniük.

3.4. Rendelkezés az adó 1 százalékáról[94]

A magánszemély az Szftv.[95]-ben rögzített mértékben és ott megjelölt kedvezményezettek javára rendelkezhet a befizetett adójának egy-egy százalékáról.

Külön-külön lehet rendelkezni a befizetett adó 1 százalékáról a „nonprofit kedvezményezettek”[96], másik 1 százalékáról pedig az „egyházi kedvezményezettek”[97] közül kiválasztott kedvezményezett javára.

Arról, hogy miként lehet a személyi jövedelemadó egy százalékáról rendelkezni, valamint hogyan lehet abból kedvezményezettként részesülni, részletes tájékoztatás olvasható a **25. és 26. számú információs füzetben**.

4. Áfakérdések

4.1. A nonprofit szervezetek áfaalanyisága

A nonprofit szervezetek az Áfa tv.[98] általános szabályai alapján az alábbiak szerint válhatnak az általános forgalmi adó alanyává.

A nonprofit szervezetek, mint jogképes szervezetek akkor áfaalanyok, ha saját nevük alatt **gazdasági tevékenységet folytatnak**, tekintet nélkül annak helyére, céljára és eredményére[99]. Abból a szempontból, hogy az adott nonprofit szervezet gazdasági tevékenységet végez-e, nem a nonprofit szervezetre vonatkozó jogszabály gazdasági, illetve vállalkozási tevékenység fogalma, hanem az Áfa tv. gazdasági tevékenység fogalma az irányadó.

Gazdasági tevékenység a nonprofit szervezetek által üzletszerűen, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel folytatott tevékenység, ha az ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és azt a nonprofit szervezetek független formában – azaz a saját nevükben, illetve nevük alatt – végzik.[100]

---

[94] Szja tv. 45. §.
[95] A személyi jövedelemadó meghatározott részének adózó rendelkezése szerinti felhasználásról szóló 1996. évi CXXVI. törvény. (továbbiakban: Szftv.)
[96] Szft. 4. §.
[97] Szft. 4/A. §.
[98] Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény. (a továbbiakban: Áfa tv.).
[99] Áfa tv. 5. § (1) bekezdés.
[100] Áfa tv. 6. § (1) bekezdés.

A nonprofit szervezetek közül a **köztestületeknél** merülhet fel, hogy Magyarország Alaptörvénye által, illetőleg az annak felhatalmazása alapján megalkotott jogszabály alapján közhatalom gyakorlására jogosított szervezetként közhatalmi tevékenységet – jellemzően közigazgatási jogalkalmazási tevékenységet – látnak el. **A közhatalmi tevékenység nem gazdasági tevékenység** és nem eredményez áfaalanyiságot[101].

Gazdasági tevékenységnek tekintendő és áfaalanyiságot eredményez a nonprofit szervezeteknél az is, **ha egyébként nem áfaalanyi minőségben eljárva**

- belföldön küldeményként feladott vagy belföldről fuvarozott **új közlekedési eszközt** értékesítenek belföldön kívülre, de – beszerző nevére szóló rendeltetéssel – a Közösség területére, függetlenül attól, hogy a küldeményként történő feladást vagy a fuvarozást akár az értékesítő, akár a beszerző, vagy – bármelyikük javára – más végzi[102];
- sorozatjelleggel értékesítenek építési telket (telekrészt), vagy olyan beépített ingatlant (ingatlanrészt) az ahhoz tartozó földrészlettel,
    - amelynek első rendeltetésszerű használatba vétele még nem történt meg, vagy
    - az első rendeltetésszerű használatba vétele már megtörtént, de a használatbavételi engedély véglegessé válása, vagy használatbavétel tudomásulvétele, vagy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény szerinti egyszerű bejelentés alapján épített lakóingatlan felépítésének tanúsító hatósági bizonyítvány kiállítása és az értékesítés között még nem telt el 2 év, vagy
    - első rendeltetésszerű használatbavétele megtörtént, de mint önálló rendeltetési egység rendeltetését vagy a rendeltetési egységeinek számát megváltoztatták, és az ezt igazoló hatósági bizonyítvány kiállítása és az értékesítés között még nem telt el 2 év.[103]

Az új közlekedési eszköz Közösség más tagállamába történő értékesítése és az egyes ingatlanok sorozatjellegű értékesítése tehát mindenképpen áfaalanyiságot eredményez a nonprofit szervezeteknél akkor is, ha egyébként nem áfaalanyok.

Az Áfa tv. a nonprofit szervezetekre vonatkozóan az áfaalanyiság keletkezése mellett

- az egyes adókötelezettségekre, mint az adómegállapítás, adófizetés, bizonylatolás, valamint
- a különös adózási módok választására

sem tartalmaz különös rendelkezéseket, ezért a nonprofit szervezeteknél a fenti tárgykörökben az Áfa tv. általános szabályait kell irányadónak tekinteni. Ez utóbbi szabályok

[101] Áfa tv. 7. § (1) bekezdés.
[102] Áfa tv. 6. § (4) bekezdés a) pont.
[103] Áfa tv. 6. § (4) bekezdés b), ba), bb) bc) és c) pont.

a **14-es számú információs füzetben**[104] olvashatók, ezért azokat ebben a füzetben nem részletezzük.

Az áfakötelezettség bejelentésére vonatkozó alapvető szabályokat részben az Art., részben pedig az Áfa tv. tartalmazza, emellett az áfaalanyoknak az Art. előírásait az áfabevallási kötelezettség teljesítésekor (bevallási gyakoriság meghatározása) is figyelembe kell venniük.

Az áfakötelezettség bejelentése és az áfabevallás kapcsán **sem az Art., sem az Áfa tv. nem rendelkezik külön a nonprofit szervezetekről.** A fenti kötelezettségeket szintén a 14-es számú információs füzet tartalmazza. Emellett az áfakötelezettség bejelentésére vonatkozóan a 0**1-es számú információs füzet**[105] is részletes tudnivalókat tartalmaz.

Az Áfa tv. előírásai alapján a nem áfaalany jogi személyeknek, így a nem áfaalany nonprofit szervezeteknek is keletkezhet adókötelezettsége. A továbbiakban az Áfa tv. azon rendelkezéseit ismertetjük, amelyeknek alkalmazása kifejezetten a nonprofit szervezetek által áfaalanyként és nem áfaalany jogi személyként végzett sajátos, jellemzően nonprofit, illetve karitatív tevékenység kapcsán merülhet fel.

4.2. Az áfaalany nonprofit szervezetek

Az áfaalany nonprofit szervezetek esetében is **áfakötelezettség alá esik**

- az áfaalanyi minőségben belföldön és ellenérték fejében teljesített – az Áfa tv. szabályai szerint belföldön teljesített – termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás,
- a belföldön és ellenérték fejében teljesített Közösségen belüli termékbeszerzés, valamint
- a termékimport.[106]

Az áfaalany nonprofit szervezetek **kizárólag közösségi adószámmal végezhetik**

- az Áfa tv. 19. §, 21. § és a 22. § (1) bekezdés szerinti Közösségen belüli termékbeszerzéseket,
- az Áfa tv. 89. § szerinti közösségen belüli termékértékesítéseket,
- az Áfa tv. 37. § szerinti szolgáltatásnyújtásokat és szolgáltatás-igénybevételeket a Közösség valamely másik tagállamában gazdasági céllal letelepedett, gazdasági célú letelepedés hiányában ott lakóhellyel, vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkező adóalanynak, illetve adóalanytól, valamint

[104] „Hasznos tudnivalók kezdő áfaalanyoknak” c. információs füzet.
[105] „Bejelentkezés a NAV-hoz: adószám és adóazonosító jel kiváltása” c. információs füzet.
[106] Áfa tv. 2. § a)-c) pont.

- azokat az Áfa tv. 20. § szerinti – az adófizetési kötelezettség alóli mentesülés kapcsán kivételként nevesített – Közösségen belüli termékbeszerzéseket, amelyek belföldön adófizetési kötelezettséget keletkeztetnek.[107]

Az áfaalany nonprofit szervezetek **a NAV-nál előzetesen bejelentik**, hogy ilyen tevékenységeket kívánnak végezni.[108] A NAV a közösségi adószámot az adóalany nonprofit szervezetek bejelentése alapján a bejelentés előterjesztésének a napjával állapítja meg (de nem korábban, mint az adószám megállapításának a napja), ugyanakkor az áfaalany nonprofit szervezeteknek arra is lehetőségük van, hogy **a közösségi adószám megállapítására vonatkozó bejelentésüket az adószám iránti kérelmükkel egyidejűleg terjesszék elő**.[109]

Az közösségi adószám igénylésére és megállapítására vonatkozóan a **27-es számú információs füzet**[110] tartalmazza a részletes tudnivalókat.

Az áfaalany nonprofit szervezetek tevékenységével összefüggésben az Áfa tv. alábbi rendelkezéseit kell kiemelni.

4.2.1. Az adómentesség alkalmazása

Az áfaalany nonprofit szervezetek részéről jellemzően az Áfa tv. „Adó alóli mentesség" című VI. Fejezetének „Az adó alóli mentesség a tevékenység közérdekű jellegére tekintettel" alcíme alatti 85. §-ában foglalt szabályok alkalmazása merül fel. Emellett természetesen az áfaalany nonprofit szervezetek végezhetnek olyan tevékenységet is, amely az Áfa tv. más rendelkezése alapján, illetve egyéb okból adómentes, mint például a 86. § (1) bekezdésének l) pontja szerinti adómentes ingatlan-bérbeadás.

Az áfaalany nonprofit szervezeteket, illetve azok tevékenységét, mint közérdekű jellegű tevékenységet érintő **adómentességek két csoportra bonthatók**

- az első csoportba azok az Áfa tv. 85. § (1) bekezdésének b), f), g) h), i), m) és n) pontja szerinti adómentes ügyeletek tartoznak, amelyeket a nonprofit szervezetek közszolgáltatói minőségben[111] teljesítenek,
- a másik csoportba pedig az Áfa tv. 85. § (1) bekezdésének l) pontja szerinti adómentes ügyletek sorolhatók.

Az Áfa tv. 85. § alkalmazásában közszolgáltató többek között:

- **az egyesület, a szövetség, a civil társaság, a köztestület, az országos sportági szakszövetség** az alapszabályban (alapító okiratban, társasági szerződésben) megjelölt

[107] Áfa tv. 257/B. § (1) bekezdés a)-d) pont és (2) bekezdés.
[108] Áfa tv. 257/B. § (3) bekezdés.
[109] Art. 29. §.
[110] „Tájékoztató a közösségi adószámról" c. információs füzet.
[111] Áfa tv. 85. § (4) bekezdés.

tevékenysége, továbbá az általuk működtetett (fenntartott) intézmény az alapszabályban (alapító okiratban, társasági szerződésben) megjelölt tevékenysége tekintetében[112];

- **az alapítvány és a közalapítvány** az alapító okiratban megjelölt tevékenységük, továbbá az általuk működtetett (fenntartott) intézmény az alapszabályban (alapító okiratban) megjelölt tevékenysége tekintetében[113];
- a közhasznú társaság és a nonprofit gazdasági társaság az alapszabályban (alapító okiratban) megjelölt tevékenysége tekintetében[114],
- az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvény szerint k**özhasznú szervezetként nyilvántartásba vett nonprofit szervezet** az alapszabályban (alapító okiratban) megjelölt közhasznú tevékenysége tekintetében[115];

A közszolgáltató áfaalany nonprofit szervezetek által közszolgáltatói minőségben teljesített adómentes ügyletek körébe a következő termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások tartoznak:

- **humánegészségügyi ellátásban** nyújtott szolgáltatás és az ahhoz szorosan kapcsolódó sérült- vagy betegápolás és sérült- vagy betegszállítás, valamint az azokhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés[116];
- **szociális ellátásban** nyújtott szolgáltatás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg – és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés[117];
- **gyermek- és ifjúságvédelmi ellátásban** nyújtott szolgáltatás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg – és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés[118];
- **bölcsődei ellátásban** nyújtott szolgáltatás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg – és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés[119];
- **a köznevelés, a szakképzés, illetve a felsőoktatás, továbbá az Áfa tv. 85. § (2) bekezdésben meghatározott egyéb oktatás keretében** nyújtott szolgáltatás és az ahhoz szorosan kapcsolódó óvodai, diákotthoni és kollégiumi ellátás – az étkeztetés kivételével, ha az ennek fejében járó ellenérték külön térítendő meg –, valamint az azokhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés[120];

[112] Áfa tv. 85. § (4) bekezdés b) pont.
[113] Áfa tv. 85. § (4) bekezdés d) pont.
[114] Áfa tv. 85. § (4) bekezdés e) pont
[115] Áfa tv. 85. § (4) bekezdés f) pont.
[116] Áfa tv. 85. § (1) bekezdés b) pont.
[117] Áfa tv. 85. § (1) bekezdés f) pont.
[118] Áfa tv. 85. § (1) bekezdés g) pont.
[119] Áfa tv. 85. § (1) bekezdés h) pont.
[120] Áfa tv. 85. § (1) bekezdés i) pont.

- s**portolással, testedzéssel kapcsolatos szolgáltatásnyújtás** olyan természetes személynek, aki azt sportolása, testedzése érdekében veszi igénybe, vagy olyan egyéb személynek, szervezetnek, amely azt azért veszi igénybe, hogy természetes személyeknek biztosítsa, kivéve az uszoda- és strandfürdő-szolgáltatást, a sportesemény megtekintését, valamint a sportolást, testedzést szolgáló ingatlan (ingatlanrész) bérbeadását[121];
- **népművészeti, népi iparművészeti és iparművészeti termékek kiállításának, vásárának és bemutatójának szervezése, rendezése** és az ahhoz szorosan kapcsolódó, jogszabály által meghatározott minősítés szerint zsűriszámmal ellátott, egyedi vagy meghatározott példányszámban, nem ipari gyártástechnológiával előállított népművészeti, népi iparművészeti és iparművészeti termék értékesítése[122].

Az Áfa tv. 85. § (1) bekezdés l) pontja szerinti adómentes ügyletek esetében az áfaalany nonprofit szervezetek

- a bírósági vagy más hatósági nyilvántartásba bejegyzett, alapszabállyal (alapító okirattal) és tagsággal rendelkező, alapszabálya (alapító okirata) szerint és ténylegesen is nyereségszerzésre nem törekvő személyekként, szervezetekként járnak el és
- a tagjaiknak olyan szolgáltatásokat nyújtanak és az azokhoz szorosan kapcsolódóan olyan termékeket értékesítenek,
    - amelyeknek kizárólagos vagyoni fedezete az alapszabállyal összhangban meghatározott, minden tagra kötelező tagsági díj, egyéb hozzájárulás, a kapott államháztartási támogatás és egyéb adomány, valamint a saját tevékenységből származó nyereség, amely a Tao tv. szerint az adózás előtti eredményt csökkenti,
    - és amelyek a közös érdekeknek megfelelően társadalmi, politikai, munkavállalói vagy munkáltatói, illetőleg egyéb, szakmai érdekeket képviselő vagy azt védő, vallási vagy más lelkiismereti, hazafias, humanitárius, karitatív és hagyományőrző célokat szolgálnak.[123]

Az áfaalany nonprofit szervezetek a fentiekben ismertetett adómentes ügyletek után

- adót nem fizetnek,
- az Áfa tv. 120. §-a értelmében adólevonási jogot sem gyakorolhatnak, továbbá
- az Áfa tv. 165. § (1) bekezdésének a) pontja alapján számlát sem kell kibocsátaniuk, feltéve, hogy gondoskodnak olyan, az ügyletek teljesítését tanúsító okiratok kibocsátásáról, amelyek az Szt. rendelkezései szerint számviteli bizonylatnak tekinthetők.

[121] Áfa tv. 85. § (1) bekezdés m), ma), mb) pont.
[122] Áfa tv. 85. § (1) bekezdés n) pont.
[123] Áfa tv. 85. § (1) bekezdés l), la), lb) pont.

Bevallást sem kell benyújtaniuk[124] az áfaalany nonprofit szervezeteknek az adott adómegállapítási időszakra, ha

- kizárólag az Áfa tv. 85. § (1) bekezdése, a 86. § (1) bekezdése vagy a 87. §-a szerint adómentes termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást végeznek, vagy az Áfa tv. XIII. Fejezete szerint alanyi adómentességet választanak és
- az adott adómegállapítási időszakban nincs olyan önadózással megállapítandó fizetendő adójuk, amelyről ellenkező esetben a NAV-hoz bevallást kell tenniük, illetve nincs közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyletük, ami az Áfa tv. 4/A. számú melléklet 1. pontja szerinti összesítő nyilatkozat benyújtását indokolná, továbbá
- adólevonásra nem jogosultak vagy adólevonásra jogosultak ugyan, de ugyanezen adómegállapítási időszakban adólevonási jogot nem gyakorolnak.

4.2.2. Termék Közösségen belüli beszerzése

Az áfaalany nonprofit szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén adókötelezettségük keletkezik **többek között akkor**, ha olyan terméket szereznek be,

- amelynek értékesítője a Közösség azon tagállamában, ahol adóalanyként nyilvántartásba vették, nem részesül e tagállam Héa-irányelv[125] 282-292. cikkeinek tartalmában megfelelő adómentességben,
- és akinek (amelynek) ez a termékértékesítése nem tartozik az Áfa tv. 29. és 32. § alkalmazása alá[126].

A fenti ügyletek kapcsán az áfaalany nonprofit szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén **nem keletkezik adókötelezettségük**, ha

- **alanyi adómentesség**et választanak, vagy kizárólag olyan termékértékesítést és szolgáltatásnyújtást teljesítenek, amelyhez kapcsolódóan **adólevonási jog nem illeti** meg őket, például az Áfa tv. 85. § (1) bekezdése szerinti ügyleteknél, valamint
- az adott naptári évben a termékek Közösségen belüli beszerzése ellenértékének – adó nélkül számított és éves szinten göngyölített – összege **nem haladja meg a 10 000 eurónak megfelelő pénzösszeget**, és ez a feltétel az adott naptári évet megelőző naptári évre is teljesült[127].

A fenti értékhatárba a Közösség azon tagállamaiban megtérített vagy megtérítendő ellenérték számít, amelyekben a termék a küldeményként történő feladásakor vagy a fuvarozás megkezdésekor volt[128].

[124] Áfa tv. 257. § (1) bekezdés, valamint a (2) bekezdés a) és b), illetve ba) pont.
[125] A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK tanácsi irányelv (továbbiakban: Héa-irányelv).
[126] Áfa tv. 19. § a) pont.
[127] Áfa tv. 20. § (1) bekezdés d), db) pont, (2) bekezdés.
[128] Áfa tv. 20. § (3) bekezdés.

Ha az áfaalany nonprofit szervezetek a fenti feltételeknek megfelelnek, akkor Közösségen belüli termékbeszerzés címén csak azon Közösségen belüli termékbeszerzésük után kell adót fizetniük, amelynek – adó nélkül számított – ellenértékével **először meghaladják a 10 000 eurós értékhatárt.** Ez utóbbi esetben az áfaalany nonprofit szervezeteknek be kell jelenteniük az értékhatár meghaladását az adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló kormányrendelet változásbejelentésre vonatkozó rendelkezései szerint az állami adó- és vámhatóságnak [129].

Az áfaalany nonprofit szervezetek **az értékhatár meghaladása nélkül is dönthetnek úgy**, hogy NAV-nál tett előzetes bejelentésük alapján a Közösségen belüli termékbeszerzésekre az Áfa tv. 19. § a) pontját alkalmazva adókötelezettséget választanak. Ebben az esetben a választásuktól a választási jog gyakorlása évét követő második naptári év végéig nem térhetnek el[130].

Az áfaalany nonprofit szervezetek a fenti választásukat a tárgyévre vonatkozóan

- a tárgyévet megelőző adóév utolsó napjáig,
- a tárgyévet megelőző évben teljesített Közösségen belüli termékbeszerzés hiányában a tárgyévi első Közösségen belüli termékbeszerzésüket megelőzően

jelentik be a NAV-hoz.[131]

Ha az áfaalany nonprofit szervezetek **nem élnek ugyan a fenti választási jogukkal**, de

- közösségi adószámmal rendelkeznek és azt egy adott Közösségen belüli termékbeszerzésük kapcsán megadják a termék értékesítőjének, és az annak figyelembevételével jár el,
- akkor úgy kell tekinteni, hogy az áfaalany nonprofit szervezetek a kérdéses ügyleteikre, valamint az azokat követő összes olyan Közösségen belüli termékbeszerzésükre, melyeket az előzőekben említett ügyletek teljesítésének évét követő második naptári év végéig valósítanak meg, az Áfa tv. 19. § a) pontja alapján adókötelezettséget kívánnak alkalmazni.[132]

Az áfaalany nonprofit szervezetek a fenti módon elsőként megvalósuló Közösségen belüli termékbeszerzésük teljesítésének napját követő hónap 20-áig jelentik be a NAV-hoz azt a tényt, hogy az előzőekben ismertetett feltételeknek megfelelően járnak el.[133]

Az áfaalany nonprofit szervezetek által teljesített Közösségen belüli termékbeszerzések, valamint az Áfa tv. általános szabályai szerint megítélendő közösségi vonatkozású ügyletek

[129] Áfa tv. 20. § (4) bekezdés.
[130] Áfa tv. 20. § (5), (6) bekezdés.
[131] Áfa tv. 257/B. § (4) bekezdés.
[132] Áfa tv. 20. § (7) bekezdés.
[133] Áfa tv. 257/B. § (5) bekezdés.

kapcsán a **29-es számú**[134], valamint a **17. számú**[135] **információs füzet** további tudnivalókat tartalmaz.

4.3. A nem áfaalany nonprofit szervezetek egyes adókötelezettségei

Az Áfa tv. rendelkezései alapján azon nonprofit szervezeteknek is keletkezhet áfakötelezettsége, amelyek az 1. pontban leírtak alapján nem tekinthetők áfaalanynak, vagyis az Áfa tv. alkalmazásában nem áfaalany jogi személynek tekintendők. Ezeknek a nem áfaalany nonprofit szervezeteknek (a továbbiakban: nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek) tevékenységére tehát az Áfa tv.-nek **a nem áfaalany jogi személyekre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.**

A nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek **kizárólag közösségi adószámmal** végezhetik azokat az Áfa tv. 20. § szerinti – az adófizetési kötelezettség alóli mentesülés kapcsán kivételként nevesített – Közösségen belüli termékbeszerzéseket, amelyek belföldön adófizetési kötelezettséget keletkeztetnek.[136]

A nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek a közösségi adószámuk megállapítása érdekében a NAV-hoz előzetesen bejelentik, hogy a fentiekben ismertetett tevékenységeket kívánják végezni.[137] A NAV a közösségi adószámot a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek bejelentése alapján a bejelentés előterjesztésének a napjával állapítja meg (de nem korábban, mint az adószám megállapításának a napja), ugyanakkor a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezeteknek arra is lehetőségük van, hogy **a közösségi adószám megállapítására vonatkozó bejelentésüket az adószám iránti kérelmükkel egyidejűleg terjesszék elő**.[138]

4.3.1. Termék Közösségen belüli beszerzése

Főszabály szerint a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezeteknek adókötelezettségük keletkezik termék belföldön és ellenérték fejében teljesített Közösségen belüli beszerzése címén, ha

- olyan terméket szereznek be, amelynek értékesítője a Közösség azon tagállamában, ahol adóalanyként nyilvántartásba vették, nem részesül e tagállam a Héa-irányelv 282-292. cikkeinek tartalmilag megfelelő adómentességben, és akinek (amelynek) ez a termékértékesítése nem tartozik a 29. és 32. § alkalmazása alá[139];
- új közlekedési eszközt szereznek be[140];

[134] „Az általános szabályok szerint adózó áfaalanyok közösségi ügyletei” c. információs füzet.
[135] „A különleges adózói kör közösségi ügyleteinek áfaszabályai” c. információs füzet.
[136] Áfa tv. 257/B. § (2) bekezdés.
[137] Áfa tv. 257/B. § (3) bekezdés.
[138] Art. 29. §.
[139] Áfa tv. 19. § a) pont.
[140] Áfa tv. 19. § b) pont.

- jövedéki terméket szereznek be, feltéve, hogy a beszerzés után jövedékiadó-fizetési kötelezettségük keletkezik[141].

Az elsőként megjelölt ügyletek kapcsán a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezeteknek Közösségen belüli termékbeszerzés címén **nem keletkezik adókötelezettségük,** ha esetükben az adott naptári évben a termékek Közösségen belüli beszerzése ellenértékének – adó nélkül számított és éves szinten göngyölített – összege nem haladja meg a 10 000 eurónak megfelelő pénzösszeget, és ez a feltétel az adott naptári évet megelőző naptári évre is teljesült.[142]

A nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek Közösségen belüli termékbeszerzéseire megfelelően alkalmazni kell az áfaalany nonprofit szervezetek által teljesített Közösségen belüli termékbeszerzések kapcsán a 4.2.2. pontban ismertetett,

- a 10 000 eurós értékhatárba tartozó ellenértékek meghatározására,
- a fenti értékhatár meghaladásával keletkező adókötelezettségre,
- az adókötelezettség választására, valamint
- a közösségi adószám megadására vonatkozó szabályokat.

Ha a Közösségen belüli termékbeszerzés után egyébként adófizetésre kötelezett nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezet úgy szerez be terméket, hogy

- azt a Közösség területén kívül adja fel küldeményként vagy fuvarozza el és Magyarországon helyezi szabad forgalomba (azaz **belföldön termékimportot teljesít**),
- azonban a termék küldeményként történő megérkezése vagy a fuvarozás befejezése **a Közösség más tagállamában** van,

akkor a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezet, mint importáló, a termék importja címén megfizetett adót visszatérítteti. Erre akkor van lehetősége, ha igazolja, hogy abban a Közösségi tagállamában, ahol a termék a küldeménykénti megérkezésekor vagy a fuvarozás befejezésekor volt, megfizette az adót a termék Közösségen belüli beszerzése után e tagállam joga szerint.[143]

A nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek Közösségen belüli termékbeszerzéseiről a **17-es számú információs füzet** tartalmaz tudnivalókat.

4.3.2. A termék importja

Az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 24. cikkének értelmében szabad forgalomban nem lévő termékeknek

[141] Áfa tv. 19. § c) pont.
[142] Áfa tv. 20. § (1) bekezdés d) és dc) pont, valamint a (2) bekezdés a) és b) pont.
[143] Áfa tv. 21. § (2)-(3) bekezdés.

- a Közösség területére történő behozatala vagy egyéb módon történő bejuttatása, valamint
- a Közösség vámterületének harmadik állam területével egy tekintet alá eső területrészéről a Közösség területére történő behozatala vagy egyéb módon történő bejuttatása

az Áfa tv. alkalmazásában a termék importjának minősül, ami főszabály szerint fizetési kötelezettséget keletkeztet az adóalanyoknak és a nem adóalany személyeknek, szervezeteknek, így a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek is.[144]

Az a tény, hogy egy adott, az Áfa tv. alkalmazásában termékimportnak tekinthető ügylet a hatályos vámjogszabályok szerint vámmentes, a fenti személyeket és szervezeteket kizárólag akkor mentesíti a termék importja címén felmerülő áfafizetési kötelezettség alól, ha arról az Áfa tv. külön rendelkezik. Vagyis **a vámmentes és az áfamentes termékimportként azonosítható ügyletek köre nem azonos,** illetve termék importja esetében a vámmentesség az Áfa tv. rendelkezése hiányában önmagában nem eredményez áfamentességet.

4.3.3. Külföldről történő szolgáltatás-igénybevétel

Ha a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek

- közösségi adószámmal rendelkeznek vagy rendelkezniük kellene és
- belföldi gazdasági célú letelepedési hellyel, illetve lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel nem rendelkező adóalanytól olyan szolgáltatást vesznek igénybe, amely az Áfa tv-nek a szolgáltatásnyújtások teljesítési helyére vonatkozó főszabálya szerint a nem adóalany jogi személy nonprofit szervezeteknek, mint igénybevevőknek a gazdasági célú letelepedési helye szerinti államban, azaz Magyarországon teljesül,

akkor a fenti ügyletek kapcsán **a nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezeteknek keletkezik adófizetési kötelezettsége**[145].

A nem adóalany jogi személy nonprofit szervezetek Közösségen belülről történő szolgáltatás-igénybevételei kapcsán a **17-es számú információs füzet** tartalmaz tudnivalókat.

4.3.4. Bevallási és összesítőnyilatkozat-tételi kötelezettség

A nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek

- az új közlekedési eszköznek az Európai Unió más tagállamából történő beszerzése esetén önadózással megállapítandó fizetendő általános forgalmi adót az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó huszadik napjáig vallják be **a 2465 számú bevallás megfelelő soraiban** és fizetik meg a NAV-hoz;

[144] Áfa tv. 24. § (1)-(2) bekezdés.
[145] Áfa tv. 36. § b), ba), bb) pont, 37. § (1) bekezdés, 140. § a) pont.

- ha közösségi adószámmal rendelkeznek, akkor a közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyleteiket az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó huszadik napjáig vallják be a **2465 számú bevallás megfelelő soraiban**, és az azokhoz kapcsolódó áfa fizetési kötelezettségüknek a bevallás benyújtásával egyidejűleg tesznek eleget (nem kell bevallást tenniük arról az időszakról, amelyben közösségi kereskedelmet nem folytattak;
- ha közösségi adószámmal rendelkeznek, úgy a Közösségen kívül letelepedett adóalanytól igénybevett azon szolgáltatásokat, amelyek után az adófizetési kötelezettség őket terheli, az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó huszadik napjáig vallják be a **2465 számú bevallás megfelelő soraiban**, és az azokhoz kapcsolódó áfa fizetési kötelezettségüknek a bevallás benyújtásával egyidejűleg tesznek eleget.[146]

A közösségi adószámmal rendelkező nem áfaalany jogi személy nonprofit szervezetek kötelesek benyújtani az Áfa tv. 4/A. számú melléklet I. pontja szerinti **összesítő nyilatkozat**ot

- a melléklet I./1. és I./6. pontjában foglaltaknak megfelelően
- az összesítő nyilatkozattal érintett, közösségi kereskedelemmel kapcsolatos ügyleteikre vonatkozóan
- az adófizetési kötelezettség keletkezését követő hó 20-áig
- a **24A60 számú**, „*Összesítő nyilatkozat az Európai Közösség területén belül történő közösségi termékértékesítésekről és szolgáltatásnyújtásokról, valamint az Európai Közösség területéről történő termékbeszerzésekről és szolgáltatás-igénybevételekről*” elnevezésű nyomtatványon.[147]

4.4. Adóvisszatérítés kérelemre

A nonprofit szervezetek sajátos tevékenysége szempontjából különös jelentőséggel bírnak az Áfa tv. 257/A. §-ban foglalt, a kérelemre történő adóvisszatérítésre vonatkozó szabályok.

Ha az Áfa tv. 85. § (4) bekezdésének b), d) e) és f) pontja szerint **igazoltan közszolgáltatónak minősülő nonprofit szervezet külföldi illetőségű adományozótól pénzbeni adományt, segélyt** (együtt: adomány) kap, akkor a NAV – a kedvezményezett nonprofit szervezet írásos kérelmére – visszatéríti a termék beszerzéséhez, szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan a nonprofit szervezetre áthárított és az ellenérték részeként megtérített, illetőleg a fizetendő adóként is megállapított előzetesen felszámított adót. Ennek feltétele, hogy

- a termék beszerzése, szolgáltatás igénybevétele a kedvezményezettként eljáró nonprofit szervezet alapszabályában (alapító okiratában) megjelölt olyan tevékenység ellátását szolgálja, amely az Ectv. alapján közhasznú tevékenység,

[146] Art. 2. számú melléklet I/B/3. pont 3.3. és 3.5. alpontok.
[147] Áfa tv. 4/A. számú melléklet I./1., I./5. és I./6. pont.

- az adományozó az adomány összegét – az adóügyi illetősége szerinti állam joga szerint – a vonatkozó adózási rendelkezésekkel összhangban számolta el,
- az adományozó az adomány felhasználását kifejezetten ahhoz a feltételhez köti, hogy a kedvezményezettként eljáró nonprofit szervezetet mentesíteni kell a termékek, szolgáltatások árába (díjába) belefoglalt adó viselése alól, és
- a kedvezményezettként eljáró nonprofit szervezetet az adólevonási jog egészben vagy részben nem illeti meg[148].

Az adó-visszatérítettési jog legfeljebb olyan hányadban illeti meg a kedvezményezettként eljáró nonprofit szervezetet, amilyen hányadban az alapszabályában (alapító okiratában) megjelölt közhasznú tevékenység, feladatellátását szolgáló kiadásokból az adomány összege részesedik[149].Az adó-visszatérítési kérelmek kötelező adattartalmára vonatkozó előírásokat és az adó-visszatérítés egyes eljárási szabályait a 15/2010. (XII. 28.) NGM rendelet[150] tartalmazza.

5. A társadalombiztosítás vonatkozó előírásai[151]

A társadalombiztosítás olyan társadalmi kockázatközösség, amelyben a részvétel a törvényben meghatározott szabályok szerint kötelező. A biztosítás az annak alapjául szolgáló jogviszonnyal egyidejűleg a törvény erejénél fogva jön létre. A jogszabály tételesen felsorolja[152] a biztosítási kötelezettség alá vont jogviszonyokat, amelyek jellemzően munkavégzéshez vagy tevékenység folytatásához kapcsolódnak.

A foglalkoztató a Tbj. általános szabályai szerint köteles a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyt megállapítani, és a biztosított személlyel összefüggő bejelentési, nyilvántartási, járulékmegállapítási és járuléklevonási kötelezettséget teljesíteni.

Foglalkoztató – egyebek mellett – bármely jogi és természetes személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, egyéb szervezet, költségvetés alapján gazdálkodó szerv, bármely személyi egyesülés, **ha biztosítottat foglalkoztat**.

5.1. Bejelentési kötelezettség[153]

A foglalkoztató (munkáltató, kifizető) – adóazonosító számának, nevének, elnevezésének, székhelyének, telephelyének, továbbá jogelődje nevének és adószámának közlésével – az illetékes NAV-igazgatóságnak **a ’T1041-es nyomtatványon** elektronikusan bejelenti az általa foglalkoztatott biztosított

[148] Áfa tv. 257/A. § (1) bekezdés a)-d) pont.
[149] Áfa tv. 257/A. § (2) bekezdés.
[150] A közhasznú tevékenységet folytató személyt, szervezetet, továbbá a külföldi illetőségű adományozót és a tőle származó pénzbeni adomány kedvezményezettjét terhelő igazolási kötelezettségekről, valamint az általános forgalmi adó-visszatérítettési kérelmek kötelező adattartalmáról és az utólagos általános forgalmi adóvisszatérítés egyes eljárási szabályairól.
[151] A társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Tbj.).
[152] Tbj. 6. §.
[153] Art. 1. sz. melléklet 3. pont.

- családi és utónevét,
- adóazonosító jelét,
- születési idejét,
- biztosítási jogviszonyának kezdetét,
- kódját,
- megszűnését,
- a biztosítás szünetelésének időtartamát,
- a heti munkaidejét, a
- FEOR-számát,
- tajszámát.

Ha a biztosítottnak nincs adóazonosító jele, a születési családi és utónevét, születési helyét, anyja születési családi és utónevét és a biztosított állampolgárságát is kötelező bejelenteni.

2020. július 1-jétől nem biztosított a Tbj. szerinti kiegészítő tevékenységet folytató természetes személy foglalkoztatott,[154] emiatt bejelentési kötelezettség sincs.

A bejelentést

- a biztosítás kezdetére vonatkozóan **legkésőbb a biztosítási jogviszony első napján**, a foglalkoztatás megkezdése előtt, illetve, ha a biztosítás elbírálására utólag kerül sor, legkésőbb a biztosítási kötelezettség megállapítását követő napon,
- a jogviszony megszűnésére, a szünetelés kezdetére és befejezésére, a biztosítás megszűnését követően folyósított ellátás kezdő és befejező időpontjára vonatkozóan **8 napon belül**

kell megtenni.

A foglalkoztató a bejelentést követő napon, illetve a biztosított személy kérésére 3 munkanapon belül **igazolást köteles kiadni a biztosítottnak**, mely tartalmazza a bejelentésben közölt adatokat, és a bejelentés teljesítésének időpontját.[155]

Határozott idejű foglalkoztatás esetén a bejelentést egyidejűleg a biztosítás kezdetére és a jogviszony megszűnésére vonatkozóan is teljesíteni kell legkésőbb a biztosítási jogviszony első napján, de még a foglalkoztatás megkezdése előtt. A jogviszony megszűnése időpontjának

[154] A Tbj. 4. § 11. pontja alapján kiegészítő tevékenységet folytató személy a biztosítási kötelezettség alá eső jogviszonyban kereső tevékenységet folytató saját jogú nyugdíjas személy, továbbá az az özvegyi nyugdíjban részesülő személy, aki a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte és egyéni vagy társas vállalkozónak vagy mezőgazdasági őstermelőnek minősül, akkor is, ha a saját jogú vagy a hozzátartozói nyugellátás folyósítása szünetel.
[155] Tbj. 66. § (4) bekezdés.

módosulása vagy a határozott időtartam határozatlan időtartamra változása esetén e törvény változás-bejelentésre vonatkozó szabályai az irányadók.[156]

5.2. Nyilvántartási kötelezettség

A foglalkoztató a tevékenységében személyesen közreműködő biztosított személyek adatait úgy köteles nyilvántartásba venni, és erről a magánszemélynek igazolást adni, hogy abból **a törvényben előírt adatok a munkavégzés (tevékenység) megkezdésétől megállapíthatók legyenek.** A nyilvántartásba vétel elmulasztása miatt a foglalkoztatót az Art. szerint megállapítható mulasztási bírság – nyilvántartásba nem vett személyenként – terheli.

A foglalkoztató a biztosítottakról köteles a külön törvényben meghatározottak szerint olyan **nyilvántartást vezetni**, amely tartalmazza

- a biztosított nevét és személyi adatait,
- társadalombiztosítási azonosító jelét,
- a foglalkoztató adatait,
- a biztosítási időre és a szolgálati időre vonatkozó adatokat, valamint
- a biztosítottól levont járulékok alapját és összegét.

A foglalkoztató a jövedelemigazoláshoz csatoltan a tárgyévet követő év január 31-ig köteles a nyilvántartás adataival egyező **igazolást kiadni** a biztosítottnak

- a tárgyévi biztosítási idő "tól-ig" tartamáról,
- a tárgyévre, illetve a tárgyévtől eltérő időre levont járulékok összegéről, valamint
- az egyes járulékokból érvényesített családi járulékkedvezményről.

A biztosítással járó **jogviszony év közbeni megszűnésekor az igazolást soron kívül** kell kiadni.

A foglalkoztató írásban tájékoztatja a biztosítottat a tárgyhavi jövedelem kifizetésével egyidejűleg a biztosított **jövedelméből levont**

- társadalombiztosítási járulékról,
- nyugdíjjárulékról, valamint
- az egyes járulékokból érvényesített családi járulékkedvezményről, illetőleg
- túlvonás miatt visszafizetett, átutalt társadalombiztosítási járulékról.

[156] Art. 1. számú melléklet 3. pont 3.8 alpont.

2024. január 1-jével a munkaadó - az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony és a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony esetét kivéve - a munkaviszony megszüntetésekor vagy megszűnésekor foglalkoztatási igazolást állít ki.[157]

A foglalkoztatási igazolás tartalmazza:

1. a munkaadó adatait: nevét, székhelyét, adószámát és a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszer számát, jogállásváltás esetén a jogelőd munkáltató adatait: nevét, címét, adószámát, a munkavállaló által munkaviszonyban töltött idő időtartamát, a munkavállaló foglalkoztatási jogviszonyának megjelölését,

2. a munkavállaló természetes személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét (a továbbiakban: TAJ szám) és adóazonosító jelét,

3. a munkavállaló munkaviszonyának típusát,

4. a munkavállaló munkakörének megnevezését,

5. a munkaviszony kezdetét és végét, a munkaadónál munkaviszonyban töltött időtartamot,

a) a munkaviszony megszűnésének időpontját megelőző négy naptári negyedév kezdő napját, az időszak kezdetét,

b) a munkaviszony megszűnésének időpontját megelőző négy naptári negyedév kezdő napjától számított négy naptári negyedévben elért társadalombiztosítási járulékalap összegét forintban meghatározva, valamint azon hónapoknak a számát, amelyekben a munkavállalónak volt járulékalapja,

6. a munkavállalónak a munkaviszony megszűnésekor, megszüntetésekor irányadó munkabérét, egyéb járandóságát, távolléti díját,

7. a munkavállalót megillető végkielégítés összegét, ha arra jogosult volt,

8. a munkabérből határozat vagy jogszabály alapján levonandó tartozást és ennek jogosultját, vagy azt, hogy a munkavállalónak nincsen tartozása,

9. a munkaviszony megszüntetésének vagy megszűnésének jogcímét,

10. a munkaadó által a munkavállaló részére kiadott apasági szabadság vagy szülői szabadság tartamát, feltüntetve a korábbi munkaadó által kiadott apasági szabadság vagy szülői szabadság tartamát is,

11. a tárgyévben fennállt biztosítási idő kezdetének és végének időpontját, a tárgyévre, illetve a tárgyévtől eltérő időre levont járulékok összegét, valamint az egyes járulékokból érvényesített családi járulékkedvezmény összegét,

12. a munkaadó által az adóévben kifizetett jövedelem és a levont adóelőlegek összegét,

13. társadalombiztosítási kifizetőhellyel rendelkező munkaadó esetén a biztosítási jogviszony megszüntetésekor a biztosítási jogviszony megszűnését közvetlenül megelőző két éven belül

[157] A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) 36/A. § (1) bekezdése

folyósított táppénz, baleseti táppénz, csecsemőgondozási díj, örökbefogadói díj és gyermekgondozási díj időtartamát.

Jogszabály munkaviszony megszüntetése vagy megszűnése esetén a foglalkoztatási igazolás tekintetében a fentiekben megjelölteken felül további adattartalmat is megállapíthat.

A foglalkoztatási igazolást a munkaadó felmondás esetén az utolsó munkában töltött napot, egyéb esetben a munkaviszony megszűnését követő öt munkanapon belül kiadja a munkavállaló részére. A foglalkoztatási igazolás kiadását a munkavállaló papír alapon is kérheti a munkaadótól.[158]

5.3. Járulékbevallás és -befizetés határideje

A foglalkoztató a biztosítottnak a tárgyhónapban kifizetett (juttatott), járulékalapot képező jövedelem, vagy a járulékfizetési alsó határ alapján a Tbj. általános szabályai szerint **köteles a társadalombiztosítási járulékot megállapítani és a biztosítottat terhelő járulékot[159] levonni**.

Járulékalapot képező jövedelemként – egyebek mellett – :[160]

a) az Szja tv. szerint az összevont adóalapba tartozó önálló és nem önálló tevékenységből származó bevételből az adóelőlegalap-számításnál figyelembe vett jövedelmet kell számításba venni.

b) az a) ponttól eltérően, ha nemzetközi szerződés alapján Magyarországnak nem áll fenn adóztatási joga, vagy kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában adóelőleg-megállapítási kötelezettség nem keletkezik,

ba) az alapbér, (ha a munkát külföldi jog hatálya alá tartozó munkaszerződés alapján végzik, a szerződésben meghatározott díj havi összege), de legalább a tárgyévet megelőző év július hónapjára közzétett, nemzetgazdasági szintű bruttó átlagkereset, vagy – ha a munkát munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján végzik – a szerződésben meghatározott díj havi összege, vagy

bb) a tevékenység ellenértékeként a tárgyhónapban megszerzett – munkaviszonynál a tárgyhónapra elszámolt – jövedelem, ha az nem éri el az alapbér (szerződésben meghatározott díj havi összege) vagy a tárgyévet megelőző év július hónapjára a KSH által közzétett, a teljes munkaidőben alkalmazásban állókra vonatkozó nemzetgazdasági szintű bruttó átlagkereset közül az egyiket.

bc) a tevékenység ellenértékeként harmadik ország állampolgára által a tárgyhónapban megszerzett - munkaviszony esetében a tárgyhónapra elszámolt - jövedelem.

A Tbj. 6. § (1) bekezdés *a)* pontjában meghatározott esetben a járulékalap havonta legalább a minimálbér 30 százaléka (a továbbiakban: járulékfizetési alsó határ),[161] azzal, hogy ha

[158] Flt. 36/A. § (2)-(4) bekezdései
[159] A járulékmértékekre vonatkozó táblázat a NAV honlapján (www.nav.gov.hu) érhető el.
[160] Tbj. 27. §.
[161] 2023. december 1-jétől 80 040 forint.

a) a biztosítási kötelezettséget eredményező jogviszony hónap közben keletkezik vagy szűnik meg,

b) a biztosítási jogviszony a 16. § alapján a hónap egészében nem áll fenn, vagy

c) az adott hónapban a biztosított táppénzben, baleseti táppénzben részesül, vagy tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermek ápolása címén fizetés nélküli szabadságot vesz igénybe,

a járulékfizetési alsó határ meghatározásakor az *a)-c)* pontok szerinti naptári napokat figyelmen kívül kell hagyni. Ha az *a)-c)* pontokban meghatározott körülmények a naptári hónap csak egy részében állnak fenn, a járulékfizetési alsó határ kiszámításánál egy-egy naptári napra a járulékalap harmincad részét kell alapul venni.

A járulékfizetési alsó határra vonatkozó rendelkezést **nem kell alkalmazni** a munkaviszonyban álló és

a) csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban, gyermekek otthongondozási díjában, örökbefogadói díjban, gyermeknevelést segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesülők,

b) a köznevelési intézményben nappali rendszerű iskolai oktatás keretében vagy nappali oktatás munkarendje szerint folyó oktatásban tanulmányokat folytató tanuló, a szakképző intézmény által szervezett szakmai oktatásban jogszabály alapján ingyenesen részt vevő tanuló, illetve képzésben részt vevő személy, továbbá a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanulók, hallgatók

esetében.

A foglalkoztató köteles a járulékfizetési alsó határ és a ténylegesen kifizetett járulékalapot képező jövedelem közötti **különbözet utáni társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettséget teljesíteni.** A járulékfizetési kötelezettség teljesítését úgy kell tekinteni az ellátások számítási szabályainak alkalmazásakor, mintha azt a biztosított személy teljesítette volna.

Járulékalapot képező jövedelemként kell figyelembe venni azt a jövedelmet,

- amelynek kifizetése (juttatása) olyan időszakra történik, amikor a Tbj. alapján biztosítási jogviszony állt fenn,
- függetlenül a kifizetés (juttatás) időpontjától, ha a kifizetés, juttatás időpontjában az uniós rendelkezések vagy nemzetközi egyezmény alapján más ország járulékszabályai alkalmazandók.

A járulékalap megállapításánál a járulékalapot képező jövedelmet akkor is számításba kell venni, ha azt a **biztosítási jogviszony megszűnését követően fizették ki**.

Ha a biztosítással járó jogviszonyból származó, tárgyhónapra eső jövedelem egy része Magyarországon, **másik része külföldön adóztatható**, járulékalapként

a) az összevont adóalapba tartozó önálló és nem önálló tevékenységből származó jövedelmet és

b) az alapbér, nemzetgazdasági szintű bruttó átlagkereset, a tevékenység ellenértéke alapján megállapított járulékalapot képező jövedelem összegének azon időszakra (naptári napokra) vonatkozó arányos részét, amelyben a jövedelem külföldön adóztatható

együttesen kell figyelembe venni.

A megállapított tárgyhavi **járulékot a tárgyhónapot követő hónap 12-éig kell** az Art-ban meghatározottak szerint kell a **'08-as jelű bevallásban elektronikusan bevallani**, illetőleg megfizetni.[162]

6. Szochokötelezettség

A kifizetőt, így a nonprofit szervezeteket is – a természetes személynek juttatott meghatározott jövedelmek után – a társadalmi közös szükségletek fedezetéhez való hozzájárulásként – szociális hozzájárulási adó terheli[163]. A szociális hozzájárulási adó fizetésére vonatkozó szabályok a **49. számú információs füzetben** olvashatók.

7. Illetékmentesség

A nonprofit szervezetek az Itv.[164] rendelkezései értelmében **teljes személyes illetékmentességben** részesülnek. Az illetékmentesség azonban csak akkor illeti meg a szervezetet, ha a vagyonszerzést, illetőleg eljárási illetéknél az eljárás megindítását megelőző adóévben vállalkozási tevékenységből származó jövedelme után **társaságiadó-fizetési** – külföldi illetőségű szervezetnél a társasági adónak megfelelő közteherfizetési kötelezettsége – **nem volt.**

Az illetékmentesség feltételének meglétét a szervezet vagyonszerzése esetén – gépjármű, pótkocsi szerzése kivételével – a NAV hivatalból ellenőrzi[165].

Gépjármű, pótkocsi szerzésekor az illetékmentesség feltételének meglétéről a szervezet írásban köteles nyilatkozni, amikor a gépjárművet vagy pótkocsit illetékkiszabásra bejelenti. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell, hogy a szervezet – a vagyonszerzést megelőző adóévben

[162] Az adózók költségvetéssel szembeni kötelezettségeinek és juttatási igényeinek lebonyolítására a nemzetközi pénzforgalomban alkalmazandó, a NAV adóztatási tevékenységével összefüggő számlaszámok (IBAN-számlaszámok) jegyzéke a NAV honlapján (www.nav.gov.hu) érhető el.
[163] A szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvény alapján.
[164] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény.
[165] Itv. 5. § (3) bekezdés.

vállalkozási tevékenységből származó jövedelme után, vagy ilyen tevékenység hiányában – társasági adó fizetésére nem volt kötelezett.

Ha a vagyonszerzési illetékkötelezettség keletkezésére és illetékkiszabásra bejelentésére, illetve eljárási illeték esetén az eljárás megindítására a megelőző adóév utolsó napját követő 150. napot megelőzően kerül sor, a szervezetnek arról kell nyilatkoznia, hogy adófizetési kötelezettsége előreláthatóan nem keletkezik.

Ha a nyilatkozatában vállaltak nem teljesültek, akkor a vagyonszerzést megelőző adóév utolsó napját követő 180. napig van lehetősége arra, hogy ezt a körülményt **adóbírság terhe nélkül** a NAV-nak jelezze, és az illetéket pótlólag megfizesse[166].

Ha a f**eltételes személyes mentességre jogosult** szervezet közigazgatási hatósági vagy bírósági eljárás kezdeményezésekor, illetve gépjármű, pótkocsi szerzésekor az illetékmentességre jogosult lett volna, a megfizetett illetéket kérelmére – az adó-visszatérítés szabályai szerint – a NAV visszatéríti.[167]

Alapítványokra vonatkozó speciális szabályok[168]

Az Itv. alkalmazásában **alapítvány**

- az Ectv. szerinti közhasznú jogállású alapítvány, továbbá a más EGT-államban nyilvántartásba vett alapítvány, ha igazolja, hogy teljesíti az Ectv. szerinti közhasznú szervezetté történő minősítés feltételeit (ide nem értve a magyarországi nyilvántartásba vételt); valamint
- az alapítás évében és az azt követő két évben az újonnan létrejött alapítvány, amely vállalja, hogy az alapítás évét követő második év végéig e feltételeknek eleget tesz.

Ha a vagyonszerző a **vállalása ellenére** az alapítás évét követő második év végéig nem igazolja, hogy

- újonnan létrejött belföldi alapítványként az alapítás évét követő második év végéig az Ectv. szerinti közhasznú jogállást szerzett, vagy
- újonnan létrejött, más EGT-államban nyilvántartásba vett alapítványként az alapítás évét követő második év végéig teljesítette az Ectv. szerinti közhasznú szervezetté történő minősítés – magyarországi nyilvántartásba vételen kívüli – feltételeit,

az Itv. 5. § (1) bekezdés f) pontja alapján igénybe vett mentesség miatt meg nem fizetett illetéket az eredeti esedékességtől számított késedelmi pótlékkal megnövelt összegben köteles a NAV felhívására megfizetni. Az alapítvány megszűnésekor e fizetési kötelezettség az alapítót vagy annak jogutódját terheli.

[166] Itv. 5. § (4) bekezdés.
[167] Itv. 80. § (3) bekezdés.
[168] Itv. 102. § (1) bekezdés v) pontja, 87. § (6) bekezdése.

Ha a nonprofit szervezet társasági adó fizetésére kötelezett, az illeték tárgyához kapcsolódóan kedvezményben részesülhet, amiről az alábbi információs füzetekből tájékozódhat:

- A visszterhes vagyonátruházási illeték[169]
- Az ajándékozási illeték[170]
- Az öröklési illeték[171]
- A gépjármű és pótkocsi megszerzésére vonatkozó illetékszabályok[172]
- Eljárási illeték a NAV eljárásaiban[173]

A vagyonkezelő alapítványok illetékkötelezettségének speciális szabályait **a 38. számú információs füzet** tartalmazza.

8. Egyebek (rehabilitációs hozzájárulás, környezetvédelmi termékdíj, vám)

8.1. Rehabilitációs hozzájárulás

A munkáltatók rehabilitációs hozzájárulás-fizetési kötelezettségének szabályait az Mmtv.[174] 7. pontjának 22-24. §-ai tartalmazzák.

A munkaadó a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációjának elősegítésére rehabilitációs hozzájárulást fizet, ha az általa foglalkoztatottak létszáma a 25 főt meghaladja, ugyanakkor az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 százalékát (kötelező foglalkoztatási szint)[175].

A rehabilitációs hozzájárulás részletes szabályait a **94. számú információs füzet** tartalmazza.

8.2. A környezetvédelmi termékdíj[176]

Környezetvédelmi termékdíj kötelezettje főszabály szerint

- a termék első belföldi **forgalomba hozó**ja,
- **saját célú felhasználó**ja vagy
- **készletre vevő**je.

[169] 19. számú információs füzet.
[170] 38. számú információs füzet.
[171] 20. számú információs füzet.
[172] 36. számú információs füzet.
[173] 34. számú információs füzet
[174] A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban Mmtv.).
[175] Mmtv. 23. § (1) bekezdés.
[176] A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Ktdt.).

Termékdíjköteles termék:

- az akkumulátor;
- a csomagolószer;
- az egyéb kőolajtermék;
- az elektromos, elektronikus berendezés;
- a gumiabroncs;
- a reklámhordozó papír;
- az egyéb műanyag termék;
- az egyéb vegyipari termék;
- az irodai papír.

Belföldi forgalomba hozatal a termékdíjköteles termék tulajdonjogának belföldi – visszterhes vagy ingyenes – átruházása, ideértve a más termék alkotórészeként, tartozékaként vagy a csomagolószer, csomagolás részeként történő átruházás eseteit is.

*Például egy alapítvány az alapító okiratban meghatározott céljával összhangban tevékenységével összefüggő terméket vásárol külföldről, melyet belföldön ingyenesen szétoszt. A termékek az állagmegóvás érdekében, csomagoltan érkeznek közvetlenül az alapítványhoz. Az alapítványnak termékdíj-kötelezettsége keletkezik a termékek csomagolása részét képező csomagolószer után, mert a belföldi forgalomba hozatal a termék és annak járulékos részét képező csomagolás/csomagolószer tulajdonjogának ingyenes átruházás*ával megvalósul.

Saját célú felhasználás a termékdíjköteles termék – ideértve más termék alkotórészeként, tartozékaként vagy a csomagolószer, csomagolás részeként – felhasználása

- a kötelezett saját vagy alkalmazottja magánszükségletének kielégítésére,
- az Szt.-ben meghatározott alapkutatásban, alkalmazott kutatásban, kísérleti fejlesztésben, beruházásban, felújításban, karbantartásban,
- minden más használata, ideértve a szolgáltatásnyújtás keretében használatot, felhasználást, használatba adást is, ami nem az Szt.-ben meghatározott saját termelésű készlet létrehozását eredményezi.

Például egy alapítvány az alapító okiratban meghatározott tevékenységéhez külföldről, közvetlenül több személygépjárművet vásárol. A gépjárművek alapítványi célra használatánál, a gépjárművek alkotórészeként, tartozékaként behozott termékdíjköteles termékek után (akkumulátor, gumiabroncs, kenőolaj, elektromos, elektronikai berendezések) saját célú felhasználás címén termékdíj-kötelezettsége keletkezik.

A termékdíjat a forgalomba hozott vagy saját célra felhasznált **termékdíjköteles termék tömege után kell megfizetni** a Ktdt. 2., vagy a későbbiekben részletezett átalányfizetés választása esetén a 4. számú mellékletében meghatározott számítási mód és díjtételek szerint.

A termékdíjköteles tevékenységet a megkezdést követő 15 napon belül kell bejelenteni a NAV-hoz a **24TKORNY** nyomtatványcsomag használatával. A negyedéves termékdíj-kötelezettséget – főszabály szerint – a **tárgynegyedévet követő hó 20-ig kell a 24KTBEV nyomtatványcsomag használatával elektronikusan bevallani** és a termékdíjat addig kell **megfizetni.**

A kötelezett akkor élhet az átalányfizetés lehetőségével, ha a Ktdt. 2. § 6. pontjában meghatározott mennyiségi határokon belül bocsát ki termékdíjköteles terméket. **Átalányfizetési szándékát tárgyév január 31-ig** a már említett nyomtatványon jelentheti be a NAV-hoz, mely határidő jogvesztő. A gépjárműveknél is lehetőség van az alkotórészek, tartozékok utáni átalánydíj-fizetésre, amit bejelenteni szintén a fentiek szerint lehet. A számítási módot és díjtételeket a Ktdt. 4. melléklete tartalmazza.[177]

Nem kell termékdíjat fizetni, ha a reklámhordozó papírt a közhasznú szervezet alapfeladata körében adja ki. A mentesüléshez a közhasznú szervezet vagy az ő megbízása alapján eljáró szerződéses partnere a nyomdai szolgáltatást teljesítőnek nyilatkozik jogállásáról és a megrendelt termék közhasznú felhasználásáról.[178]

A környezetvédelmi termékdíj-kötelezettségre vonatkozó bővebb szabályokat a **48. számú információs füzet** tartalmazza.

8.3. A behozatali vámeljáráshoz kapcsolódó tudnivalók

Az Európai Unió szabályai biztosítják az áruk szabad mozgását a tagállamok között. Ez azt jelenti, hogy Magyarországról egy másik tagállamba történő árukivitelhez, illetve onnan Magyarországra történő árubehozatalhoz nem kapcsolódik vámeljárás.

8.3.1. Általános szabályok

8.3.1.1. Szabad forgalomba bocsátás

A harmadik országból – például Svájc, Amerikai Egyesült Államok, Kína stb. – az Európai Unió vámterületére beszállított nem uniós áruk kapcsán az Uniós Vámkódex[179], valamint a VA[180] és FJA[181] tartalmaz előírásokat.

[177] Ktdt. 2. § 30. pont c) alpont.
[178] Ktdt. 3. § (9) bekezdés fb) pontja.
[179] Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról.
[180] A Bizottság (EU) 2015/2447 végrehajtási rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról.
[181] A Bizottság (EU) 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelete a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítésről.

Az Európai Unió vámterületére beszállított árukat a belépés helye szerint illetékes vámhatóságnál vám elé kell állítani és vámjogi sorsukat rendezni kell. Az áruk vámjogi sorsa – többek között – az Uniós Vámkódex 201. cikkében meghatározott **szabad forgalomba bocsátás** vámeljárás alá vonással kerülhet rendezésre.

A szabad forgalomba bocsátás vámeljárás során, a jogszabályban foglalt rendelkezések alapján az Európai Unió területére behozott nem uniós árukkal összefüggésben – az Uniós Vámkódex 5. cikkének 18. pontjában meghatározott – vámtartozás keletkezik. Vámtartozás keletkezésekor a jog szerint fizetendő vám a Közös Vámtarifán alapul. **A Közös Vámtarifa elektronikus formában (TARIC) elérhető a http://kkk.nav.gov.hu/eles/1/taricweb/** oldalon, ahol egy adott termék áruosztályozásának elvégzése után az áruhoz rendelt TARIC-kód ismeretében az áru behozatalára/kivitelére vonatkozó előírások, követelmények (vámtétel, esetleg szükséges engedélyek stb.) is megtalálhatók.

Az áruk szabad forgalomba bocsátásakor az Áfa tv. 2. § c) pontja alapján áfafizetési kötelezettség is keletkezik a termék importja után.

A vámtartozás megfizetésének határidejéről és módjáról az Uniós Vámkódex 108-109. cikke, valamint a Vtv.[182] 161-164. §-ai rendelkeznek.

8.3.1.2. Az EORI-szám

A vámeljárás alá vonásra szánt árukról az adott vámeljárásra vonatkozó **vám-árunyilatkozatot kell benyújtani** az Uniós Vámkódex 158. cikkében foglaltak szerint, elektronikus úton.

A vámeljárás alá vonás érdekében benyújtott vám-árunyilatkozatokon **kötelező az EORI-szám feltüntetése**, amely egy olyan nyilvántartási és azonosítási szám, amelyet a gazdálkodók és más személyek a vámhatóságokkal történő kapcsolattartásban használhatnak az Európai Unió egész területén.

Az EORI-számmal még nem rendelkező ügyfelek a NAV-igazgatóságoknál igényelhetik az azonosítót.

8.3.1.3. Képviselet

A vámjogszabályok komplexitása miatt az Uniós Vámkódex 18. cikke minden személynek – természetes, jogi és jogi személyiséggel nem rendelkező személy – lehetőséget ad arra, hogy **a vámhatóságok előtti ügyeit képviselő segítségével intézze**. A vámjogi képviselet lehet közvetlen, amikor a képviselő a megbízója nevében és érdekében ját el, illetve közvetett, amikor a képviselő saját nevében, de megbízója érdekében tesz a vámhatóság elő indítványt.

[182] Az uniós vámjog végrehajtásáról szóló 2017. évi CLII. törvény.

8.3.2. Speciális rendelkezések

Az Európai Unió tagországain kívülről behozott termékeknél a mentességek igénybevételéhez több, a vonatkozó jogszabályokban megfogalmazott kötelezettségnek kell eleget tenni.

Az Európai Unión kívülről behozott termékek után fizetendő **vám- és nem közösségi adók és díjak alóli mentességre önmagában nem nyújt elegendő jogalapot**

- sem a **szervezet jellege**, például alapítvány,
- sem a szervezet **tevékenységének jellege**, például karitatív, nonprofit,
- sem a behozni kívánt termékek **ellenérték-nélkülisége**, például vásárolt vagy ajándékba kapott,
- sem pedig a **felhasználás célja**, például ingyenes szétosztás, ajándékozás.

Egyes esetekben az áruk szabad forgalomba bocsátását követően is **bármikor beállhat a vám- és nemzeti adó- és díjfizetési kötelezettség**, ha a mentesség igénybevételével behozott termékek kapcsán bármilyen jogsértés merül fel.

Bizonyos meghatározott körülmények fennállásakor, amikor az árubehozatal különleges feltételei nem követelnek meg a gazdaságvédelmi érdekeket, az áruk a behozatali vámok alól mentesülhetnek.[183] Fontos tudni, hogy a vámmentesség kérdéskörében az Európai Bizottság álláspontja szigorú: a mentességek leírására használt kifejezéseket szigorúan kell értelmezni, mivel ezek kivételt jelentenek a főszabályhoz képest.

A Vmts rendelet több jogcíme **a tagállamok illetékes hatóságainak jóváhagyásához köti a vámmentesség alkalmazását** és így a vámmentesen behozott áruk fogadását[184]. Ennek alapján a vámmentesen behozni kívánt áruk fogadásához szükséges **vámmentes vámkezelésre jogosító engedélyt kérelemre a NAV Kiemelt Adó- és Vámigazgatósága adja ki** a feladatkör szerint érintett miniszter véleményének kikérését követően. A vámmentes vámeljárásra jogosító engedélyről rendelkező határozat tételesen tartalmazza azokat a releváns jogszabályi helyeket, amelyek az adott ügylet jogszerű végrehajtását hivatottak szabályozni.

A Vmts rendelet XVII. Fejezete két alfejezetben tartalmazza például azokat a különleges eseteket, amikor a jótékonysági vagy emberbaráti szervezeteknek, vakoknak és más fogyatékos személyeknek szánt – behozott, illetve az Unió vámterületén kívül letelepedett személy vagy szervezet által ingyenesen küldött – alapvető szükségleti cikkek, például élelmiszer, gyógyszer,

[183] A mentesség igénybevételének eseteit, illetve pontos feltételeit A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: Vmts rendelet) – jogcímenkénti bontásban, eltérő felhasználási feltételekkel és az elidegenítési tilalomra vonatkozó különböző rendelkezésekkel – valamint a kapcsolódó végrehajtási rendeletek, és nemzeti jogszabályok részletesen szabályozzák. A Vmts rendelet különböző jogcímeihez kapcsolódóan az esetlegesen felmerülő áfamentességet az Áfa tv. 93-94. §-ai és 97. §-a biztosítják.

[184] A vámmentes vámeljárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 12/2016. (IV. 29.) NGM rendelet (a továbbiakban NGM rendelet).

ágynemű, ruhanemű vagy egyéb árucikkek, berendezések és irodai anyagok **vámmentesen hozhatók be**.

A két alfejezethez kapcsolódó, elidegenítési tilalomra vonatkozó cikkek főszabályként rögzítik, hogy **a mentességet élvező szervezet nem adhatja kölcsön, nem adhatja bérbe, és nem ruházhatja át**, sem visszterhesen, sem ingyenesen az árucikkeket és berendezéseket az illetékes hatóság előzetes értesítése nélkül, ha az árucikkek, berendezések felhasználása nem a meghatározott körben és nem a meghatározott célokra történik. A jogszerű átruházás esetén is nagyon fontos azonban, hogy az átruházás az illetékes hatóságok számára ellenőrizhetően dokumentálva történjen.

A Vmts vonatkozó jogcímein túl további követelményeket határozhatnak meg egyéb jogszabályok is a vám- és nemzeti adómentesen behozott áruk nyomon követhetőségéért. Így például bizonyos esetekben az intézmény, vagy szervezet vezetőjének, vagy meghatalmazott képviselőjének nyilatkoznia kell arról, hogy tudatában van a jogszabályok által előírt kötelezettségeknek és vállalnia kell, hogy eleget tesz azoknak. A mentesség igénybevételéhez például az intézmény vagy szervezet:

- köteles az árucikkeket közvetlenül azok rendeltetési helyére szállítani,
- köteles az árucikkeket a leltárában feltüntetni,
- az árucikkeket kizárólag a vámmentességi rendeletben meghatározott célokra használhatja fel,
- köteles minden olyan ellenőrzést elősegíteni, amelyet az illetékes hatóságok szükségesnek tartanak annak biztosítására, hogy a vámmentesség engedélyezésére vonatkozó feltételeknek folyamatosan eleget tesznek[185].

A vámmentesen behozott termékek mentessége egy későbbi időpontban is megszűnhet, és vám- és nemzeti adó- és díjfizetési kötelezettség keletkezhet a behozott áruk után, ha a következők bármelyike fennáll:

- a kedvezményezett szervezet többé nem teljesíti a jogosultságot adó feltételeket, például a szervezet jellege megváltozik,
- a vámmentesen behozott terméket nem úgy; és nem arra a célra használta fel, illetve használja továbbra is, amelyre azt behozta, például vakügyi eszközökkel nem a saját gondozottjait látja el,
- a vámmentesen behozott terméket az illetékes hatóságok értesítése nélkül olyan szervezetnek adta át, amely nem jogosult a mentességre, például vakügyi eszközök behozatalával érintett szervezet a behozott cikkeket elidegeníti például egy könyvtár számára.

[185] A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet 66-73. cikkének végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló 1224/2011/EU bizottsági rendelet.

Természetesen nincs jogszabályi előírás, amely kizárná bármely szervezet, illetve alapítvány közreműködését egy elidegenítési tilalommal érintett termékek behozatalával kapcsolatos, adott ügyletben – például finanszírozhatja a kérdéses termékek vásárlását, a behozatal lebonyolításával kapcsolatos tevékenységeket, közreműködhet az áruk közvetítésében –, de az áruk vámmentes fogadására kizárólag a jogszabályban meghatározott intézmények jogosultak és a mentességgel érintett termékek szigorúan csak a jogszabályban meghatározott módon és célokra használhatóak fel.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

Az információs füzetben szereplő jogszabályok és rövidítéseik:

Rövidítés	Jogszabály megnevezése
Ptk.	A Polgári Törvénykönyvről szóló **2013. évi V. törvény**
Ectv.	Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló **2011. évi CLXXV. törvény**
Bnytv.	A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló **2011. évi CLXXXI. törvény**
479-es rendelet	A számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló **479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet**
350-es rendelet	A civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló **350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet**
Art.	Az adózás rendjéről szóló **2017. évi CL. törvény**
Szt.	A számvitelről szóló **2000. évi C. törvény**
Kötv.	A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló **2005. évi LXXXVIII. törvény**
Tao. tv.	A társasági adóról és az osztalékadóról szóló **1996. évi LXXXI. törvény**
Szja tv.	A személyi jövedelemadóról szóló **1995. évi CXVII. törvény**
Szftv.	A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló **1996. évi CXXVI. törvény**
Áfa tv.	Az általános forgalmi adóról szóló **2007. évi CXXVII. törvény**
Héa-irányelv	A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló **2006/112/EK tanácsi irányelv**
15/2010. NGM rendelet	A közhasznú tevékenységet folytató személyt, szervezetet, továbbá a külföldi illetőségű adományozót és a tőle származó pénzbeni adomány kedvezményezettjét terhelő igazolási kötelezettségekről, valamint az általános forgalmi adó-visszatérítési kérelmek kötelező

	adattartalmáról és az utólagos általános forgalmi adóvisszatérítés egyes eljárási szabályairól szóló **15/2010. (XII. 28.) NGM rendelet**
Tbj.	A társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló **2019. évi CXXII. törvény**
Szocho	A szociális hozzájárulási adóról szóló **2018. évi LII. törvény**
Itv.	Az illetékekről szóló **1990. évi XCIII. törvény**
Mmtv.	A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló **2011. évi CXCI. törvény**
Ktdt.	A környezetvédelmi termékdíjról szóló **2011. évi LXXXV. törvény**
Ktdt. Vhr.	A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. tv. végrehajtásáról szóló **343/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet**
Uniós Vámkódex	Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról
VA	A Bizottság (EU) 2015/2447 végrehajtási rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról
FJA	A Bizottság (EU) 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelete a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítésről
Vmts rendelet	A vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló **1186/2009/EK tanácsi rendelet**
NGM rendelet	A vámmentes vámeljárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló **12/2016. (IV. 29.) NGM rendelet**